Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 20 февраль 1973 йил, сешанба ◆ № 43 (15.517). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯ ҲУЖЖАТЛАРИНИ АЛМАШТИРИШ БОШЛАНМОҚДА

Партиямиз ҳаётида муҳим босқич бошланмоқда. КПСС Марказий Комитети партия ҳужжатларини алмаштира бошлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиққанлигини кеча «Правда» хабар қилган эди. КПСС Марказий Комитети партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ишини партия комитетлари, сиёсий органлар ва партия ташкилотлари асосан тугаллаганлигини ҳисобга олиб, иттифоқдош республикалар Коммунистик партиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область партия комитетларига, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармасига, чегара қўшинлари ва ички қўшинларнинг сиёсий бошқармаларига партия ҳужжатларини алмаштиришни 1973 йил 1 мартдан бошлашга рухсат берди.

Қабул қилинган қарорда шу нарса таъкидланадики, партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик иши партияда умуман КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг 1972 йил май Пленуми йўл-йўриқларига мувофиқ равишда уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Шу иш давомида партия ички ҳаёти анча сермазмун бўлиб қолди, коммунистларнинг активлиги ва интизомлилиги ошмоқда, партия ташкилотларининг хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этишга таъсири кучаймоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси партияни янада мустаҳкамлашга, унинг совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи сифатидаги ролини оширишга кўмаклашади.

Марказий Комитетнинг май Пленумида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деган эди: партия ҳужжатларини алмаштириш принципиал сиёсий характерга эга бўлиб, партиянинг ўз сафларини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятининг энг муҳим жиҳатини ўз ичига олади. Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик кучларимизнинг ўзига хос кўриги бўлиб қолди. Ҳар бир партия ташкилоти КПСС XXIV съезди қарорларини қандай бажараётганлигининг қаттиқ ва талабчан синови бўлиб қолди.

Съезд режаларини муваффақиятли равишда амалга ошириш коммунистларнинг энг муҳим вазифасидир. Уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик роли ошиб бораётганлиги беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили планини муддатидан аввал бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақаси авж олиб бораётганлигида ўзининг яққол ифодасини топмоқда. Мусобақа ташаббускори бўлган бригадалар, участкалар, цехларнинг кўпчилигига партия аъзолари ва кандидатлари бошчилик қилмоқдалар. Мусобақадошларнинг биринчи сафларида бораётган коммунист ишчиларнинг шонли номлари бутун мамлакатга маълум. Қишлоқ коммунистлари фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Фан, техника, санъат соҳасида ишлаётган зиёлиларимиз орасидаги, маданият, маиший хизмат соҳасида хизмат қилаётган, қуролли кучлар сафларидаги хизматни шараф билан ўтаётган кишилар орасидаги коммунистлар юксак онглилик намунасини кўрсатмоқдалар.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик партия ташкилотлари фаолиятининг ҳамма соҳаларини активлаштириб юборди. Ички партия демократияси янада ривожланди, партия йиғилишларининг таъсирчанлиги ва тарбиявий аҳамияти ошди, етилган масалаларни муҳокама қилиб, ҳал этишдан коммунистларнинг манфаатдорлиги кучайди, танқид ва ўз-ўзини танқид ўткирлашди. Бу эса, жумладан, бошланғич партия ташкилотларида яқинда тугалланган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларнинг мазмунига, савиясига ва йўналишига таъсир қилди. Бу йиғилиш ва конференцияларда партия ташкилотлари ҳисобидаги партия аъзолари ва кандидатларининг қарийб 92 проценти қатнашди. Ҳозир бўлган кишиларнинг 32 процентдан кўпроғи музокараларда сўзга чиқди.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик муносабати билан кадрларни ғоявий тарбиялаш ва уларга марксча-ленинча таълим бериш масалаларига эътибор кучайди. Ҳозирги ўқув йилида партия аъзолари ва кандидатларидан кўпроқ киши иқтисодий назария ва сиёсат, илмий коммунизм, миллатларни ва миллий муносабатларни ривожлантириш проблемаларини ўрганмоқда, тарихий-партиявий мавзуларга, партия қурилиши проблемаларига қизиқиш ошди.

Партия ташкилотлари коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги, жамоат ишидаги активлигини ва масъулиятини ошириб, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан ўстиришга ҳаракат қилиб, шу тариқа ҳар бир партия аъзоси ва кандидатининг дилига йўл топишга интилмоқдалар. Бирон-бир савол бериш ва эътироз айтиш лозим бўлган кишилар билан якка тартибда суҳбат ўтказиш бунга кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Суҳбат ўтказилган коммунистларнинг кўпчилиги зарур хулосаларни чиқариб олаётганликларини тажриба кўрсатиб турибди. Уларнинг кўплари ижтимоий-сиёсий ҳаётда фаолроқ қатнаша бошладилар. Масалан, Қозоғистон республикаси партия ташкилотида ўтган ярим йил ичида ўн олти мингдан кўпроқ коммунист, Красноярск ўлкасида ўн минг, Донецк областида беш минг, Челябинск областида салкам тўрт минг коммунист жамоат ишига қўшимча равишда қўшилди.

Жазо олган партия аъзоларининг ишини партия ташкилотлари жуда эътибор билан кўриб чиқмоқдалар. Бу ишда, одатда, ҳар бир киши билан якка тартибда иш олиб борилмоқда. Ўз камчиликларини тузатганларнинг жазоси олиб ташланмоқда. Жазосини олишга лойиқ бўлмаган бошқа коммунистларнинг жазолари янги ҳужжатларга ёзиб қўйилади. Башарти бундай киши ўзини номуносиб тарзда тутишни давом эттираётган бўлса, унинг партияда қолиш-қолмаслиги масаласи ўртага қўйилади.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ишларида коммунистларнинг ўзаро талабчанлиги ошмоқда. Улар айрим ўртоқларнинг ташаббуссизлиги ва бефарқлигига қарши, интизомни, коммунистик ахлоқ нормаларини бузиш фактларига қарши принципиал вазиятда чиқмоқдалар. Партия коллективлари ўзларининг хулқ-атворлари билан партия аъзоси деган юксак номга доғ тушираётган кишилардан тобора қатъият билан қутила бошладилар. Бу ишга партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг: партия ҳужжатларини алмаштириш — партияни тозалашдан иборат эмас, кундалик талабчанликни ошириш йўли билан ўз сафларимизни ҳозир мусаффо тутишимиз мумкин ва лозим, деган йўл-йўриқларига амал қилмоқдалар.

Шу билан бирга партияга якка тартибда танлаб олиш иши такомиллаштирилмоқда. КПССга янги қабул қилинаётганларнинг сифат состави доимо яхшиланмоқда. Масалан, ўтган йили кандидатликка қабул қилинганлар орасидаги ишчилар сони 57,3 процентгача етди, комсомоллар кўпроқ қабул қилинди. Ҳозирги вақтда, КПСС Марказий Комитетининг қарорида таъкидланганидек, партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик ва бу тадбирни ўтказишнинг ташкилий-техникавий жиҳатлари билан боғланган асосий масалалар ҳал этилди. Коммунистларни ҳисобга олиш ва партия хўжалигида тегишли тартиб ўрнатиш учун кўп иш қилинди. Партия ҳужжатлари алмаштириладиган биноларни жиҳозлаш иши тугалланмоқда, ҳужжатларни расмийлаштириш учун ходимлар тайинлаб қўйилди.

Партия ҳужжатларини алмаштира бошлаш — коммунистлар ҳаётида катта воқеадир. Бу нарса ана шу энг муҳим ташкилий-сиёсий тадбирнинг муваффақиятли ўтказилишини таъминлаши лозим бўлган комитетлар ва бошланғич ташкилотлар зиммасига кўпгина вазифалар юклайди. Партия ҳужжатларини алмаштириш тартиби аниқ планлаштириб қўйилиши, бу тартиб ҳамма жойда КПСС Марказий Комитетининг йўл-йўриқларига тўла мувофиқ равишда ўтказилиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш лозим. Партия ҳужжатларини алмаштириш соҳасидаги ишни шошма-шошарликка йўл қўймай, аста-секин олиб бориш зарур.

Бу иш ҳамма республика, ўлка ва область партия ташкилотларида бошланади. Лекин партия ҳужжатларини алмаштиришни аввал бир неча шаҳар, район партия комитетларида ва сиёсий органларда ташкил этиш, сўнгра, тажриба тўпланишига қараб, ҳамма партия комитетлари ва сиёсий органларда аста-секин кенгайтириб юбориш планлаштирилаётган жойларда тўғри иш қилинмоқда. Иттифоқдош республикалар коммунистик партияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область партия комитетлари партия ҳужжатларини алмаштириш қандай ўтказилаётганлигини доимо анализ қилиб туришлари, бу ишни ўзларининг кундалик контроллиги остига олишлари керак.

Партия ҳужжатларини алмаштиришга киришиш коммунистларнинг активлигини ва интизомини ошириш соҳасидаги катта ташкилий-сиёсий ишда муайян маррани бошлаб беради. Лекин ҳали бу ишни тугалланди, деб ҳисоблаб бўлмайди, албатта. КПСС Марказий Комитети май Пленумининг қарорига мувофиқ партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари 1973 — 1974 йилларда ўтказиладиган партия ҳужжатларини алмаштиришнинг ўзидан ҳам ички партия ишини янада активлаштириш, партия раҳбарлиги услуби ва методларини такомиллаштириш учун тўла-тўкис фойдаланишлари лозим.

Тайёргарлик даврида бошланган ишни давом эттириб ва ривожлантириб, орттирилган ижобий тажрибани ҳам, маълум бўлиб қолган камчиликларни ҳам эътибор билан ҳисобга олиш керак. Масалан, айрим партия ташкилотларида суҳбатларни ўтказиш вақтида расмиятчилик элементларига йўл қўйилаётганлигидан далолат берувчи фактлар бор. Коммунистларнинг партия, совет, хўжалик органлари шаънига айтаётган таклифлари, мулоҳазаларини кўриб чиқиб, амалга оширишга ҳамма ерда ҳам дуруст эътибор берилаётир, деб бўлмайди. Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик муносабати билан ўтказилаётган тадбирлар баъзан конкрет хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этиш билан унчалик яхши боғланмаётир.

Партия комитетлари ва бошланғич ташкилотлар КПСС Программаси ва Устави талабларини оғишмай бажариш учун, партия ва давлат интизомига, коммунистик ахлоқ принциплари ва нормаларига қаттиқ риоя этиш учун коммунистларга талабчанликни бундан буён ҳам оширишлари зарур. Партия ҳужжатларини алмаштириш КПСС XXIV съездининг партия сафлари сифат составини янада яхшилаш тўғрисидаги жуда муҳим кўрсатмасини бажаришга ёрдам бериши лозим.

Ленин партиясининг аъзоси бўлиш — буюк шараф ва юксак масъулиятдир. Партия билети топширилаётган пайтда инсон ич-ичидан қувонадиган унутилмас, ҳаяжонли дамларни бошидан кечиради. Партия ҳужжатларини алмаштира бошлаш партия ташкилотларида ижодий куч-ғайратни жўш урдириб юборишга, коммунистларнинг меҳнат коллективларидаги авангардлик ролини янада баланд кўтаришга, барча меҳнаткашларни КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишга сафарбар этиш ишига хизмат қилишига шак-шубҳа йўқ.

(«ПРАВДА» газетасининг 19 февралдаги бош мақоласи).

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг коллективи деҳқонларга чигит экиш сеялкалари, кўсак чувиш ва тўкилган пахтани териб олувчи подборщиклар етказиб бераётир. Суратда: заводнинг 5- цехи пешқадамларидан Л. Шухарева ва С. Сулаймонова. Улар топшириқларини ошириб бажариш билан ўрнак бўлишмоқда.

М. Нуритдинов фотоси.

ЎРТОҚ Н. В. ПОДГОРНИЙГА МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

19 февралда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Н. В. Подгорнийга Ленин ордени ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилди.

Ўртоқ Н. В. Подгорний Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига 70 йил тўлганлиги муносабати билан ана шу юксак мукофотни олишга сазовор бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ Л. И. Брежнев мукофотни топширди.

Залда мукофотни топшириш вақтида Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Залда СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе ҳам бор эди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев юксак мукофотни топширар экан бундай деди:

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз Николай Викторович!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети кеча сени 70 йиллик юбилей билан самимий табрикладилар.

Партия ва совет халқи олдидаги катта хизматларинг учун сен Ленин ордени ва иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотландинг.

Мен қувончли топшириқни бажариб, Николай Викторович, сенга Ватанимизнинг шу юксак мукофотини топширишимдан ғоят мамнунман.

Биз, коммунистлар учун шу хилдаги туғилган кунни нишонлаш ҳаёт йўлимизга назар солиш учун ҳамиша бир важ бўлиб келди. Бундай йилликлар доим нима қилинганлигига ва яна нима қилиниши кераклигига баҳо бериш учун талабчан бир мезондир. Николай Викторович, шу тантанали кунда хурсанд ва мамнун бўлмоғинг учун ҳамма асослар бор. Халқ бахт-саодати йўлида, улуғ мақсадимиз — коммунизм йўлида меҳнат қилиш социалистик жамиятда ленинчи партиямиз ҳар бир аъзосининг фазилатларига баҳо берувчи асосий мезон эканлиги яхши маълум. Сен ўзингнинг бутун фаолиятингни шунга бағишладинг.

Ишчи оиласининг фарзанди Николай Викторович йигитлик чоғидаёқ актив сиёсий фаолиятга қўшилди. У комсомол билан, партия билан ярим асрдан кўпроқ меҳнат йўлини босиб ўтди. Мамлакатимиз учун бу йиллар социалистик жамият қуриш учун қаттиқ кураш йиллари, оғир уруш йиллари ва урушдан кейинги тикланиш йиллари, коммунизм қурилишига ўтиш йиллари бўлди.

Партия ўртоқ Подгорнийни социалистик қурилишнинг қайси участкасига юбормасин, у ҳамма жойда ўзига кўрсатилган ишончни оқлади. Николай Викторович ҳозирги пайтда ҳам СССР Олий Совети Президиумининг Раиси каби масъулиятли лавозимда ишлаб, ўзининг бутун куч ва билимини, бутун тажрибасини партиянинг социалистик демократияни янада ривожлантириш ва Совет давлатини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини амалга оширишга сарф қилмоқда. У биз билан биргаликда мамлакатимизнинг халқаро позицияларини мустаҳкамлаш, КПСС XXIV съезди белгилаб берган тинчлик программасини амалга ошириш соҳасида зўр активлик билан кўп иш қилмоқда. Николай Викторович ўз фаолияти билан партиямизнинг, барча совет кишиларининг иззат-ҳурматига сазовор бўлди.

Биз, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари биз билан бирга ишлаётган ўртоғимиз Николай Викторовични коллективимизнинг бутун кўп қиррали ишларида актив қатнашаётган принципиал ва сезгир ўртоқ сифатида яхши биламиз ва қадрлаймиз.

Азиз Николай Викторович!

Юксак мукофотни топширар эканман, шу ерда ҳозир бўлган барча ўртоқлар номидан ва шахсан ўз номимдан яна бир марта самимий табриклайман ва сени дўстона қаттиқ қучаман. Қадрдон дўстимиз, ҳаммамиз сенинг узоқ йиллар самарали меҳнат қилишингни, ҳамиша ҳам ҳозиргидек серғайрат ва сиҳат-саломат бўлишингни истаймиз. Партиямизнинг ва совет халқининг бахт-саодати, коммунизм тантанаси йўлидаги ишингда катта муваффақиятлар тилаймиз!

Ўртоқ Л. И. Брежнев СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб берди ва ўртоқ Н. В. Подгорнийга Ленин ордени ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг «Ўроқ ва Болға» олтин медалини топширди.

Ўртоқ Н. В. Подгорний жавоб нутқи сўзлади

Ўртоқ Н .В. ПОДГОРНИЙ нутқи

Азиз Леонид Ильич!

Азиз ўртоқлар, дўстлар!

Партиямиз ленинчи Марказий Комитети, Олий Совет Президиуми ва Совет ҳукуматининг етмиш ёшга тўлганлигим муносабати билан йўллаган табрикномасида умумий ишимизга қўшган камтарин ҳиссамга берилган юксак баҳони чексиз миннатдорчилик билан қабул қиламан. Мен юксак шараф — Ленин ордени ва иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотланганлигимдан астойдил миннатдорман. Мен, азиз ўртоқлар, Леонид Ильичнинг шаънимга айтган илиқ, самимий сўзларини ғоят тўлқинланиб тингладим.

Партиямизга мансуб бўлиш, унинг ҳаққоний иши учун курашиш буюк бахтдир. Ўзимнинг бутун меҳнат фаолиятимда ҳамиша партия билан бирга бўлганлигимни, ўзимнинг ҳамма фикр ва орзуларимни у билан боғлаганлигимни англаганлигимдан ғоят мамнунман.

Партия бизларни коммунизмнинг улуғ ғояларидан баҳраманд қилди, коммунистик идеаллар учун курашчилар қилиб тарбиялади, халқ бахт-саодати йўлида меҳнат қилиш учун зўр ғайрат-шижоат бахш этди. Владимир Ильич Лениннинг ўлмас сиймоси ҳамиша бизнинг кўз ўнгимизда, унинг васиятларини бажаришга ҳамиша интиламиз ва ўзимизни зўр ифтихор билан ленинчилар деб атаймиз. Мен бажара олган ва бугун жуда юксак баҳо берилган ишларнинг ҳаммаси, менинг бутун хизматим, халқнинг умумий меҳнатига қўшган ҳиссам улуғ Коммунистик партиямиз ишининг бир қисмидир.

Азиз ўртоқлар!

Биз ажойиб пайтларни бошдан кечирмоқдамиз. Совет Иттифоқи коммунистлари, барча совет кишилари мамлакатимизда ҳам, бутун дунёда ҳам рўй бераётган чинакам жаҳоншумул-тарихий ўзгаришларнинг шоҳидлари ва актив иштирокчиларидир. Ватанимизнинг бепоён ерларида КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошираётган совет кишиларининг бунёдкорлик меҳнати тобора кенг қулоч ёзмоқда, иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётнинг барча соҳаларида эришаётган муваффақиятларимиз кўпайиб бормоқда, янги коммунистик маданиятнинг белгилари тобора равшан намоён бўлмоқда.

Улуғ давлатимизнинг қудрати ҳар қачонгидан кўра ҳам мустаҳкамланди ва унинг халқаро майдондаги обрў-эътибори бениҳоя ўсди. Бизнинг ташқи сиёсатимиз ҳар қачонгидан кўра ҳам активлашиб кетди. Партия ва Совет давлатининг халқаро хавфсизлик учун, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари учун изчиллик ва собитқадамлик билан олиб бораётган кураши бутун жаҳонда тобора кенг эътироф этилмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Ҳозирги кунда партиянинг планлари ва ишлари янги мезонга эга бўлмоқда; биз эндиликда илгари ҳаёлимизга ҳам келтира олмаган вазифаларни ўртага қўймоқдамиз ва ҳал этмоқдамиз.

Умумий куч-ғайратимизнинг тарихий аҳамиятини ҳис этиш, ўзингни партия ва халқнинг кўп қиррали фаолиятида иштирокчи деб ҳис этиш буюк бахтдир. Буни англаш янада зўр ғайрат билан ишлашга интилиш туғдиради.

Бизнинг партиямизда, Марказий Комитетда, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида вужудга келган ўртоқларча ишонч ва жипсликдан иборат ажойиб вазият ҳаммамизни қувонтиради. Буни ҳақли равишда Марказий Комитет ва Сиёсий бюро ҳозирги составининг хизмати, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг шахсан қўшган катта ҳиссаси деб ҳисоблаймиз. Леонид Ильич Брежнев олдимизда турган вазифаларни ҳал этмоқ учун бизнинг коллективимизни, бутун партиямизни зўр моҳирлик билан бирлаштира ва уюштира олди. Принципиаллик, ишчанлик, ижодий изланиш вазияти бутун куч-ғайратни сарф қилиб ишлаш имкониятини таъминлаяпти, бир кучимизга ўн куч қўшяпти.

Азиз ўртоқлар!

Мен учун тантанали бўлган бу кун, Сизларнинг дўстона эътиборингиз, самимий сўзларингиз ҳамиша хотирамда сақланиб қолади. Дўстлар ва сафдошлар, ҳамкорлигингиз учун, ҳамиша ўртоқларча қўллаб-қувватлаганлигингиз учун. Сизлар билан биргаликда халқимиз, Коммунистик партиямиз, Совет Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилиш бахтига муяссар бўлганлигим учун сизларга чин кўнгилдан раҳмат.

Мен ўз ишимга берилган юксак баҳони, аввало, Марказий Комитетнинг ишончи деб, партия томонидан менинг зиммамга катта масъулият юклаганлигини исбот этувчи янги далил деб биламан.

Азиз ўртоқлар, мен сизларни ишонтириб айтаманки, бундан буён ҳам ана шу ишончга муносиб бўлиш учун, ҳаётимнинг ҳар куни улуғ ишимизнинг тантанасига эришмоқ учун ҳамиша ўзимнинг бутун кучимни бағишлайман. Азиз дўстлар, сизга яна бир бор катта раҳмат.

• • •

Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқларнинг нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Сиёсий бюро аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари ўртоқ Н. В. Подгорнийни туғилган куни ва Ленин ордени, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилиши билан илиқ ва самимий табрикладилар, унга сиҳат-саломатлик, Коммунистик партия, совет халқи бахт-саодати йўлидаги самарали фаолиятида катта муваффақиятлар тиладилар. (ТАСС).

Н. В. Подгорнийга қутловлар

Социалистик мамлакатларнинг СССРдаги дипломатия ваколатхоналари бошлиқлари 19 февралда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни туғилган кунига 70 йил тўлганлиги ва Ленин ордени ҳамда иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотланганлиги билан муборакбод қилдилар.

Москвадаги дипломатия корпусининг оқсоқоли, Канаданинг СССРдаги элчиси Роберт А. Д. Форд СССРдаги чет эл дипломатлари номидан Н. В. Подгорнийни табриклади.

Дипломатлар Н. В. Подгорнийга узоқ умр, сиҳат-саломатлик ва бундан буён ҳам самарали ишлашини тиладилар.

(ТАСС).

«ЛУНОХОД-2»: ТАВР МАССИВИ ЯҚИНИДАГИ ТОҒ ЭТАГИДА

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 19 февраль, (ТАСС). 18 ва 19 февраль кунлари «Луноход-2» билан икки марта радио ва телевизион алоқа сеанси ўтказилди. 18 февралга ўтар кечаси автомат аппарат Тавр массиви яқинидаги тоғ этагида жойлашган икки километрга яқин диаметрли кратерга яқинлашди. Бугун Москва вақти билан соат 2 дан 6 гача ўтказилган алоқа сеансида Луноход кратернинг Жануби-Ғарбий томонидаги дўнглигининг сиртқи қиялигидан айланиб ўтди. Шу вақтда замин химиявий жиҳатдан синчиклаб анализ қилинди, жинсларнинг магнитлилиги ўлчаб кўрилди, шунингдек кратер ёнбағирлари ва Лемонье кўрфазининг соҳил районлари манзараси суратга олинди.

Ўтказилган сеанслардаги ҳаракат шароитлари жуда қийин эди: айрим участкаларда ёнбағирларнинг қиялиги 25 градусга борар. Луноходнинг ғилдираклари 80 процент ботиб, жойида айланиб қолар эди. Иккита алоқа сеанси вақтида ўзиюрар аппарат 2.268 метр йўл босди.

Телеметрия ахбороти маълумотларига қараганда, «Луноход-2» автомат аппаратининг борт системалари ва агрегатлари қийин юриш шароитларида нормал ишлади.

Кейинги кунларда кратер дўнглиги қияликларида илмий тадқиқотларни ўтказиш ва ўзиюрар аппаратни ой тунига тайёрлаш белгиланган.

ТЎҚУВЧИЛАР ЎЛКАСИДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Ўтган якшанба куни мусобақадош дўстлар — Иваново области меҳнаткашларининг делегацияси Ўзбекистон пойтахтига келди. Делегацияга КПСС Иваново область комитетининг биринчи секретари В. Г. Клюев бошчилик қилмоқда. Делегация составида РСФСР Олий Советининг депутати, Ивановодаги меланж комбинатининг йигирувчиси А. Ф. Ерофеева ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони «Шуйский пролетарий» фабрикасининг мастер ёрдамчиси А. И. Никитин бор.

Меҳмонлар Ўзбекистон билан танишмоқдалар. 19 февралда улар Тошкент авиация заводида, Тошкент область Калинин районидаги «Ленин йўли» колхозида бўлдилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини бориб кўрдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Уругвай Компартияси Марказий Комитетининг секретари Эдуардо Блейер ва Бразилия Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Хоберто Соза Ўзбекистон бўйлаб сафарларини тамомладилар.

Меҳмонлар Тошкентда бўлган кунларида шаҳарнинг янги қурилишларини бориб кўрдилар, Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида, республика пионерлар саройида бўлдилар. Чет эл компартияларининг намояндалари Самарқандга бориб келдилар. (ЎзТАГ).

ҒАЛЛА ВА БЕДА ЭКИШ ҚИЗҒИН

Республика колхозлари ва совхозларида экиш суръати кун сайин қизиб бормоқда. Шу кунга қадар Сурхондарё областида 3200 гектардан кўпроқ ёки баҳори ғалла экин майдонининг 23 процентига, Қашқадарё областида — 2.705 гектар, Сирдарё областида — 1.320, Самарқанд областида — 559, Тошкент областида 118 гектар ерга ғалла экиб бўлинди.

Республиканинг тўртта областида — Сурхондарё, Наманган, Қашқадарё ва Фарғона областларида беда экилмоқда. Сурхон водийсининг деҳқонлари ишнинг кўпроқ қисмини бажариб қўйдилар: бу ерда беда учун ажратилган майдонларнинг 15 процентига уруғ ташланди.

ЮКСАК МАЖБУРИЯТЛАР

АНДИЖОН. Володарский номли Андижон тикувчилик фабрикасидаги 550 ишчи хотин-қизнинг ҳаммаси беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини ошириб бажариш юзасидан ўз зиммасига шахсий мажбурият олди. Илғор тикувчилардан Мария Фаличева, Берганой Саидова, Раиса Аҳмедова, Мария Киричан ва бошқалар беш йиллик топшириғини уч йилда бажаришга қарор бердилар. Буларнинг ҳар бири шу йилнинг ўзида икки шогирдни мустақил ишлашга тайёрлаш мажбуриятини олди. Фабрика коллективи Тошкент ва Марғилон илғор тўқимачиларининг даъватига ана шундай жавоб қайтармоқдалар. (ЎзТАГ).

Халқ контроли саҳифаси

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

* НАЗОРАТЧИЛАР ҲИСОБ БЕРАДИЛАР
* ҚИШЛОВ—СИНОВ
* ТЕХНИКА БАҲОРГА ШАЙМИ?
* ТЎКИЛГАН ОЛТИНЛАР
* ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ
* УМРИ БЕКОР ЎТАЁТГАН МЕХАНИЗМЛАР

МУВАФФАҚИЯТЛАР ГАРОВИ

Фарғона область халқ контроли органлари ўз иш фаолиятларида ошкораликнинг турли форма ва воситаларидан кенг фойдаланаётирлар. Ошкоралик йўл қўйилаётган камчиликларни тугатиш, хато ва нуқсонлар олдини олиш, илғор тажрибаларни жорий қилишда муҳим роль ўйнаяпти. Масалан, ўтган йили область миқёсида саноат корхоналарида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши, ички резерв ва имкониятлардан фойдаланиш, маҳсулот турларини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан оммавий текшириш ўтказилган эди. Бу текширишнинг бориши ва натижалари область шаҳар ва район газеталари саҳифаларида кенг ёритилди, ишлаб чиқариш коллективлари йиғилишларида муҳокама қилинди.

Қува районидаги «Коммунизм» колхози халқ контроли группасининг бу соҳадаги иши намунали бўляпти. Хўжаликда 80 дан ортиқ назоратчилар иш олиб боряпти. Улар ўтган йилда 35 марта рейд ва текширишлар ўтказишди. Колхоз мулкини кўз қорачиғидай сақлаш, чорвачилик, деҳқончилик ва бошқа соҳалар назоратчиларнинг доимий диққат-марказида турибди. Группа колхоз аъзоларини ўз ишидан мунтазам хабардор қилиб туриш мақсадида халқ контроли бурчаги ташкил қилди. Унга группа аъзоларининг рўйхати, иш планлари, текшириш якунлари ҳақида ахборотлар қўйиб борилади. «Муштум» деворий газетаси чиқарилмоқда. Унинг редактори тез-тез колхоз радиоузели орқали назоратчиларнинг чиқишларини ҳам уюштириб туради. Колхоз халқ контроли группаси намунали ишлаётгани учун СССР халқ контроли комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Киров районидаги «Бешариқ» совхозида тўққизта группа ва 74 та пост ташкил қилинган. 352 халқ назоратчисининг ҳаммаси ишлаб чиқаришнинг илғорларидир. Бу ерда халқ дозорларининг ишидан ҳамма хабардор. Группа раислари ва пост раҳбарлари партия ва касаба союзлари йиғилишларида, кенгашларда тез-тез сўзга чиқиб турадилар. Ўтган йили пахта терими мавсумида ва чорва қишлови даврида халқ назоратчилари дирекция ва партия комитетининг энг яқин кўмакдоши бўлди. Пахта ҳосилини қисқа муддатда йиғиб-териб олиш юзасидан совхоз халқ назоратчиларининг тадбирлари область партия комитети бюросида маъқулланди ва «Коммуна», «Ферганская Правда» газеталарида ёритилди.

Халқ контроли группаси ва комитетлари ходимларининг ишчилар, колхоз аъзолари ва қурувчилар ҳузурида тез-тез ҳисоб бериб туриши одат тусига кирди. Бу бизнинг ишимиздаги ошкораликнинг муҳим формаларидан биридир. Шу кунларда колхозларда ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида халқ контроли группаси раислари ҳам йил давомида қилинган ишлар ҳақида ҳисоб бермоқдалар, кишиларни галда турган вазифалардан хабардор қилиб бормоқдалар. Марғилон ипак комбинати 1-тўқув ишлаб чиқариши цехи халқ контроли группаси яқинда группа бюро аъзоларининг йиғилиш ва кенгашларда чиқишларини уюштирди. Шаҳар ва район халқ контроли комитетлари бир йил давомида 50 дан ортиқ текшириш якунлари ҳақида меҳнат коллективларига ахборот бердилар. Улар партия комитетлари пленумлари ва бюро мажлисларида, меҳнаткашлар депутатлари советларининг сессияларида, актив йиғилишларида ҳам ҳисоб бериб бормоқдалар. Масалан, Охунбобоев район халқ контроли комитети ўтган йили шаҳар партия активининг йиғилишида, Ўзбекистон район халқ контроли комитети эса район партия комитети пленумида ҳисоб берди.

Халқ назоратчиларининг фаолияти деворий газеталарда кенг ёритиб бориляпти. Назоратчилар «Комсомол прожектори» ходимлари билан ҳам яқиндан алоқада бўлаётирлар. Марғилон шаҳар халқ контроли комитети шаҳар комсомол комитетининг «Комсомол прожектори» штаби билан ҳамкорликда шаҳарнинг марказий майдонида «Фотоайбнома» ташкил қилди. «Коммуна» ва «Ферганская правда» область газеталари ҳар ойда мунтазам чиқариб туриладиган «Халқ контроли саҳифасида» халқ контроли группалари ва постларининг фаолиятини кенг ёритиб турибди. Область халқ контроли комитети шу йилнинг январь ойидан июнь ойигача халқ контроли органлари ишида ошкоралик кўригини ўтказишга қарор қилди. Кўрикда барча группа, пост ва комитетлар иштирок қилади. Ҳамма шаҳар ва районларда ошкоралик воситалари виставкаси ташкил қилинади. Кўрик ошкоралик воситаларидан самарали фойдаланиш имконини беради. Область халқ контроли комитети халқ назоратчиларининг фаолиятини кенг меҳнаткашларга хабардор қилиб туришнинг янгидан-янги усулларидан кенг фойдаланаверади.

Р. ЛЯН,
Фарғона область халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ ПОЧТАСИДАН

БАҲОР ЭШИК ҚОҚЯПТИ...

Баҳорги дала ишлари бошланишига саноқли кунлар қолди. Эрта-индин далага тракторлар чиқади, ерга уруғ ташланади. Ҳамма ерда техника ремонти авжида. Районимиз хўжаликларида чопиқ ва ҳайдов тракторлари, борона ва сеялкаларни ремонт қилиш тугалланай деб қолди. Аммо «Бўстонлиқ» ва «Правда» газетаси 50 йиллиги» совхозларида бу муҳим иш яхши ташкил қилинмаган. «Бўстонлиқ» совхозида 22 та ҳайдов тракторидан 9 таси, 18 та плугдан 8 таси, 18 культиватордан 10 таси ремонт учун навбат кутяпти. Карл Маркс номли, Калинин номли колхозларда, «Хўжакент» совхозида ремонтчилар иш унумини ошириш, яхши дам олишлари учун шароит яратилмаган. «Узсельхозтехника» Бўстонлиқ район бирлашмаси савдо базаси (бошлиғи С. Аҳмедов) устахоналарга энг зарур трактор ва машиналарнинг қисмларини вақтида етказиб бермаяпти. Реле, генератор, стартер, плугларнинг таянч ғилдираклари ва бошқа қисмларга талаб катта. Шу қисмлар бўлмагани сабабли баъзи тракторларнинг ремонтига ҳалигача қўл урилмаган.

Баҳор эшик қоқяпти. Қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонтини тезлатишга эътиборни кучайтириш лозим.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ,
Бўстонлиқ район халқ контроли комитетининг раиси.

ПАХТА НОБУД БЎЛЯПТИ

Пахта тозалаш заводларида қишки мавсум энг долзарб давр ҳисобланади. Ҳозир йил—ўн икки ой қилинган меҳнат эвазига етиштирилган ҳосил тезкорлик билан қайта ишланмоқда. Шаҳрисабз пахта тозалаш заводи кузда 111,7 минг тонна ҳосил қабул қилиб олган эди. Яккабоғ ва Ғузор заводлари ҳам етарли миқдорда хомашё жамғардилар. Бироқ, қабул пайтида шошма-шошарлик қилингани энди маълум бўляпти. Ҳосилнинг намлик даражаси нормадагидан анча ортиқ бўлгани сабабли Янгиобод қабул пунктида кўплаб ҳосил қизиб кетиб, сифати бузилмоқда. Завод қошидаги пункт саҳнида тўкилган пахта лойга қоришиб, булғаниб ётибди. Яккабоғ пахта тозалаш заводига қарашли Чироқчи пахта тайёрлов пунктида ҳам пахта ғарамларида туннеллар очилмагани, вентилятор ўрнатилмагани учун ҳосил қизиб кетган. Ғузор пахта тозалаш заводининг «Пачкамар» пунктида ҳам кўплаб ҳосил тўкилиб-сочилиб нобуд бўляпти. Қуритиш-тозалаш цехларининг қувватидан тўла фойдаланилаётгани йўқ.

И. ШАЙДУЛЛИН,
Қашқадарё область халқ контроли комитетининг инспектори.

РАИС НЕГА ИШДАН ОЛИНДИ

Тўрткўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг раиси Рўзимат Алиев кейинги пайтда босар-тусарини билмай қолди. Хўжалик аъзолари уни правление раислигига сайлаётган пайтларида берган ваъдасини бутунлай унутди. Одамлар билан қўпол муомала қиладиган бўлди. Коллектив билан ҳисоблашмай қўйди. Унинг бу қилиғи колхозга жуда қимматга тушди. Хўжалик ишлаб чиқариши издан чиқди. Чорвачилик, боғдорчилик ва сабзавотчилик соҳалари қолоқ бўлиб қолди. Раиснинг айби билан чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрилмади. Колхоз аъзолари шу ҳақда гапирганларида Рўзимат Алиев «Қишловни яхши ўтказамиз, қиш бизни эмас, биз қишни енгамиз. Молларимизда чиқим бўлмайди», дейишдан қолмади.

Қалин қор тушиб, совуқ авжига чиққанида, бўрон пайтларида Қизилқумдаги Буханмарай ва Саримой массивларида асралаётган қўйлардан хабар олмади. Совуқ 33—35 даражадан ошди. Яйловларга ем етказиб беришни ташкил этиш ўрнига раис яллo қилиб юрди. Ақалли икки ойлик ем запаси тайёрламаган бригада ва отарлардаги қорамоллар оч қолди. Қўйларга сув ўрнига қор берилди. Моллар ҳовузнинг музини тешиб суғорилди. Ориқ қўй ва қўзиларга ҳеч ким қарамади. Қўра ва бостирмалар етмагани учун қўй-қўзилар қорда ётди. Мана натижа, январь ойининг ўзида саккиз бош қорамол нобуд бўлди, олти бош сигир сўйилди, 89 бош қўй ўлди. Бунинг устига ҳақиқий аҳволни яшириш мақсадида колхоз раҳбарлари январь ойида 56 бош қўйни яшириб, жиноятга йўл очдилар.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг чорва қишловидаги камчиликларни дарҳол тугатиш ҳақидаги талабига қарамай, колхоз раиси Р. Алиев масъулият ҳис қилмади. Аксинча, чорва қишловини расво қилиб меҳнат отпускасига чиқиб кетди. Унинг ўрнига қолган ўринбосарлари ҳам раисдан андоза олишди, чорвани ўз ҳолига ташлаб қўйишди.

Қорақалпоғистон область партия комитети бюроси чорва қишловини ташкил этишда масъулиятсизлик кўрсатгани, колхозга ва давлатга катта зарар етказгани, партия интизомини бузгани учун «Партия XXI съезди» колхози раиси Рўзимат Алиевни КПСС сафидан чиқариш ва раислик лавозимидан олиб ташлаш ҳақида қарор қабул қилди. Колхоз партия комитетининг секретари И. Нураддиновнинг партиявий масаласини кўриб чиқиш Тўрткўл район партия комитетига топширилди. Область партия комитетининг бюроси чорва қишловидаги камчиликларни дарҳол тугатиш ҳақида қарор қабул қилди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» газетасининг мухбири.

Чорва қишловини соз ўтказайлик

ГАП КЎП, СУТ ОЗ

Хоразм областидаги хўжаликларда ҳам қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди. Боғот районидаги Нариманов номли колхоз чорвадорларининг иши ҳар жиҳатдан ибрат бўляпти. Молларга сенаж, силос, дағал хашак ва ем қатъий рацион асосида берилмоқда. Фермадаги ва озуқа цехидаги ишлар механизациялашган. Декабрь ва январь ойларида ҳар бош соғин сигирдан аввалги ойдагига қараганда 88 килограмм кўп сут соғиб олинди. Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли ва Ҳазорасп районидаги Фрунзе номли колхозларда ҳам чорва моллари тўқ ва иссиқ қишлаяпти.

Аммо, областнинг баъзи хўжаликларида қиш фаслида чорва молларни асраш ва боқишда жиддий нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Молхоналар совуқ, санитарияга хилоф ҳолатда. Кейинги ойларда маҳсулот етиштириш камайиб кетди. Урганч районидаги Энгельс номли, «Партия XXI съезди», Чапаев номли колхозлар ўтган йили сут етиштириш ва сотиш планини бажармаган эди. Қиш мавсумида сут яна ҳам камайди. Ҳозир ҳар бош сигирдан 2,5-3 литрдан сут соғиб олиняпти, холос. Беда кам жамғарилгани учун сигирларга фақат дағал хашак берилаётир, ем етишмаяпти. Моллар ориқлаб кетган.

Хива районидаги Дзержинский номли колхозда қишловнинг дастлабки икки ойида сут етиштириш ўтган йилнинг шу давридагига қараганда ҳар бош сигир ҳисобига 64 килограмм, Беруний номли колхозда 27 килограмм камайиб кетди. Огаҳий номли колхозда ҳам маҳсулдорлик паст. Хива район қишлоқ хўжалик бошқармаси раҳбарлари (бошлиғи С. Раззоқов, унинг чорвачилик бўйича ўринбосари Қ. Бобожонов) қишлов даврида юз бераётган нуқсонларни тугатиш учун қатъий чоралар кўрмаётирлар, қарор ва тадбирлар қоғозда қолиб кетяпти.

Биз Гурлан районидаги Ҳамза номли колхозда аянчли аҳволнинг гувоҳи бўлдик. Сут-товар фермасининг биноси тутдек тўкилиб турибди. Молларга овқат етук. Ем-хашак етишмаяпти. Машина ва агрегатлар ишлатилмайди. Янги молхона ремонти тамомланмаган. Ферма мудири С. Юсупов қишни дам олиш билан ўтказмоқда. Ҳар бош сигирдан кунига соғиб олинган сут 2-2,5 килограммдан ошмаяпти. «Москва» ва «Ўзбекистон» колхозларида ҳам аҳвол яхши эмас. «Москва» колхозида 65 бош сигирдан атиги 106 литр сут соғиб олингани сабабини суриштирганимизда, ферма мудири М. Ражабов елка қисиб қўяқолди.

Қўшкўпир районидаги Калинин номли ва «Москва» колхозларида чорва моллари чала ремонт қилинган биноларда асралмоқда, фақат хашак билан боқиляпти, ем етишмайди. Сут камайиб кетган. Янгиариқ районидаги Карл Маркс номли ва Чапаев номли колхозларда эса кейинги ойларда ҳар бош сигирдан соғилган сут 57-78 килограмм камайиб кетди.

Қишловнинг қандай ўтаётгани юзасидан кейинги кунларда текширишлар ўтказилди, нуқсонлар очиб ташланди. Текшириш якунлари обком ва райком бюролари, ижроия комитетларининг мажлисларида муҳокама қилинди. Аммо қабул қилинган қарорлар ва белгиланган тадбирлар тўла амалга ошмаётир. Камчиликларни тугатишда изчиллик, талабчанлик етишмаяпти. Хуллас, гап кўп-у, сут эса оз...

М. РАҲИМОВ,
Хоразм область халқ контроли комитетининг инспектори.
Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИ, «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА «ПРАВДА ВОСТОКА» ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ҚЎШМА РЕЙДИ

ЯШИРИЛГАН БОЙЛИКЛАР

Тежамкорлик ва иқтисод қилишни яхши йўлга қўйиш, ишлаб чиқариш қувватларидан, техника ва механизмлардан юксак унум билан фойдаланиш беш йиллик планларини муваффақиятли бажаришнинг муҳим омилидир. Қўшма рейд аъзолари Тошкент области ва республика пойтахти ишлаб чиқариш корхоналари ва қурилиш ташкилотларида бўлганларида ана шу ишнинг қандай йўлга қўйилганлигига алоҳида эътибор бердилар. 130 га яқин ишлаб чиқариш корхоналари ва ташкилотларда текшириш ўтказилди 600 минг сўмлигидан кўпроқ турли хил ускуналар ўрнатилмагани, яхши сақланмаётгани аниқланди. Тошкент ёғочсозлик бирлашмасида 203 та электр двигателлари ва 29 та насос кўп вақтдан бери бефойда сақланяпти. «Главташкентстрой» ташкилотларида 13,4 минг сўмлик механизмлар қисмларга ажратиб ташланган. «Жилстрой»нинг ишлаб чиқариш техникасини комплектлаштириш бошқармаси 128 номерли 60 минг сўмлик кўтарма кранини «Таштрансспецстрой»га топширган эди. Бу ташкилот асоссиз равишда кранни ҳисобдан чиқариб, қисмларга бўлиб ташлади.

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, Чирчиқ трансформатор, Оҳангарон темир-бетон буюмлари заводларида нормадагидан ортиқ хомашё ва тайёр маҳсулотлар тўпланиб қолган. Бу корхоналарда 46 тонна пўлат варағи, 1,8 тонна алюмин, 118 тонна трансформатор пўлати, 93 тонна пўлат сим ва 97 тонна арматура учун пўлат парчалари рўйхатга киритилмай яшириб қўйилган. Пискент пахта тозалаш заводи ва Чирчиқ ойна заводида ҳам ана шундай аҳвол. Ангрен кон қурилиши бошқармасида 17 тонна пўлат, 400 квадрат метр ойна рўйхатдагидан кам кўрсатилган. Олмалиқ ёғочсозлик заводида эса декабрь ойида келтирилган 76 вагон ёғочдан 4 вагони яшириб қўйилган.

Рейд қатнашчилари текшириш натижаларини халқ контроли группалари ва комитетларида кенг муҳокама қилиб, камчиликларни тугатиш учун тегишли тадбирларни белгиладилар.

А. ЕДГОРОВ — республика халқ контроли комитетининг инспектори. Н. РАМАЗОНОВА — Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ходими. И. ЭШОНҚУЛОВ — «Главснаб» бош инженери. Р. АКБАРОВ — Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг инспектори. Р. ТУРСУНОВ — «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

ТОШКЕНТ

Ҳамза район халқ контроли комитетига ёғоч савдоси базасидан шикоят тушди. Унда база директори Юнусов ва катта бухгалтер Гридневанинг ўзбошимчалик билан иш тутаётгани, қурилиш материаллари Тошкент шаҳрида яшамайдиган кишиларга сотиб юборилаётгани айтилган эди. Ўтказилган текширишда шикоят хатдаги фактлар тўла тасдиқланди. Юнусов ва Гридневаларнинг топшириғи билан 4 минг дона шифер ва 660 дона фанер чет кишиларга сотиб юборилган. Натижада район ижроия комитети қурилиш материаллари харид қилиш учун руҳсат берган кишилар 5—6 ой давомида зарур материалларни ололмай овора бўлиб юришган. База директори Юнусов хизматчиларга иш ҳақи белгилашда ҳам қонунга хилоф иш тутган. Унинг буйруғи билан товаровед Зокировга 68 сўм ўрнига 90 сўм, Усмоновга 64 сўм ўрнига 90 сўм маош белгиланган. Ўтган йили уч ходимга қонунсиз тарзда бир ярим минг сўм ортиқча ҳақ тўланган. Район халқ контроли комитети Юнусов ва Гридневага виговор эълон қилди. Улардан давлатга етказилган зарарни ундириб олишга қарор қилди.

СИРДАРЁ

Фориш район халқ контроли комитети «Чимқўрғон» совхозида чорва қишловининг боришини текширди ва муҳокама қилди. Бу хўжаликда сурувларга озуқа ўз вақтида ташиб келтирилмаяпти, ем-хашакнинг сарфланиши назорат остига олинмаган, озуқа майдалайдиган механизмлар ишламайди, моллар рацион асосида боқилмаётир. Айниқса Елгунов мудирлик қилаётган 2-фермада аҳвол ёмон. Елгунов имзо чеккан ҳужжатда 562 тонна дағал хашак жамғарилди, деб айтилган эди. Ҳисоблаб кўрилганида хашак атиги 168 тонна чиқди. Хўжаликда инвентаризация юзаки ўтказилган. Чорвачилик фермаларида совхозга қарашли қорамоллар билан бирга шахсий моллар ҳам боқиляпти. Район халқ контроли комитети чорва қишловида хато ва камчиликларга йўл қўйётгани учун совхоз директори Молдабековни огоҳлантирди, Елгуновдан хўжаликка етказилган зарарни ундириб олишга қарор қилинди.

ҚАШҚАДАРЁ

Қарши шаҳар савдосига қарашли айрим магазинларда ва омборларда қимматбаҳо буюмларни сақлаш ёмон ташкил қилинган. Э. Омонов мудирлик қилаётган 71-магазинда каравот, мих солинган яшчиклар, болалар аравачалари, холодильниклар очиқ ҳавода сақланмоқда. С. Отабоев мудир бўлган 31-озиқ-овқат магазини ҳовлисида крупа, совун, гугурт, туз қор-ёмғир остида ётибди. Шаҳар универмагининг хўжалик моллари бўлимида ҳам маҳсулотларни сақлаш талаб даражасида эмас. Шаҳар савдоси раҳбарлари давлат мулкини сақлашда масъулиятсизлик кўрсатмоқдалар. Қарши шаҳар халқ контроли комитети шаҳар савдоси директори К. Қурбонов-а ишда йўл қўйилаётган камчиликларни тугатиш вазифасини топширди. Универсал магазин директори Остоновга қаттиқ виговор эълон қилди.

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

Янгиер шаҳридаги ёғ-мой комбинати қурилиш ва йўл ишлари машиналарини ремонт қилиш заводида ёнилғи ва электр энергияси нормадагидан анча кўп сарфланган. Қандолат-ачитқи бирлашмаси, мебель фабрикаси ва 8-ғишт заводлари бошқармасида ҳам электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланишга эътибор кам. Ёғ-мой комбинати ёнилғи ва электр энергияси исрофгарчилигига йўл қўйгани учун икки йил мобайнида 48794 сўм, қурилиш ва йўл ишлари машиналарини ремонт қилиш заводи эса 18099 сўм жарима тўлади. Бу икки корхона бош инженерлари В. Ратушний ва Р. Котлобулатовлардан 90 сўмдан жарима ундириб олинди.

Давлат ҳисобидан тантилик

Марҳамат район бош пиллахонаси. Қорақўрғон ва Марҳамат пилла пунктларида пиллани сақлаш ёмон уюштирилган. Зах уриб 278 тонна юқори сифатли пилланинг сорти пасайиб кетди. Натижада давлатга 1400 сўм зарар етди. Шунга қарамай бош пиллахона директори Н. Мақсудов, пилла пунктларининг мудирлари О. Сиддиқов, Ў. Аҳмедовлар зарарни бизнинг чўнтагимиз эмас, давлат кўрди, деб дўппини яримта қилиб юришибди. Пилланинг сақланишини яхшилаш ҳақида ҳеч ким қайғурмаяпти.

Сувга бўккан пиллалар

Ильич районидаги 35-кўчма механизациялашган колоннада иш ҳақи фондларидан нотўғри фойдаланилмоқда. Ўриндошлик йўли билан ишлаётган кишиларга ортиқча ҳақ тўланяпти. Масалан, колонна складининг мудири М. Турсуналиев омбор ёнида яшаётганидан фойдаланиб хотини ва икки укасини омбор қоровули қилиб ишга ўрнаштирди. Ўзи ҳам ўриндошлик йўли билан қоровулчилик қиляпти. Тўрт кишининг иш ҳақини эса бир ўзи имзо чекиб олади. Корхонада ўриндошлик йўли билан ишлаётган кишиларга қонунсиз тарзда 1014 сўм ортиқча пул тўланди. Колонна бошлиғи А. Григорьев бу ҳақда эътироз билдирган кишиларга маошни мен эмас, идора тўлаяпти, деб жавоб беради.

Смена вақтида ҳеч қандай воқеа содир бўлмади, ота.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Газетхон И. Холиқулов редакцияга ёзган хатида Пайариқ районидаги Крупская номли колхоз қишлоғи радиолашмагани, мавжуд ҳаммом ишламаётгани, йўллар нобоблиги, клуб ва стадион йўқлиги, аҳоли ариқ сувини ичишга мажбур бўлаётганини кўрсатганди.

Хат текшириш ва чора кўриш учун юборилган Пайариқ район ижроия комитетидан бундай жавоб олинди: хатда келтирилган фактлар тўғри. Колхознинг экономикаси заиф, давлатдан қарийб бир миллион сўм қарзи бор. Шу сабабли капитал ва маданий-маиший объектлар, хусусан водопровод тармоғи, стадион ва клуб қуриш, йўлларни асфальтлаш имкониятига эга эмас.

Шунга қарамай, колхоз правлениеси ва партия ташкилоти энг зарур ишларни амалга ошириш ҳақида ваъда беришди. Бу йил колхозчиларнинг хонадонлари радиолаштирилади. Ҳаммом ремонт қилиниб, иккинчи кварталда ишга туширилади. Клуб қурилиши 1974 йилда амалга оширилади, бу йил эса унинг лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланади.

ФОТОАЙБНОМА

Уйчи районидаги «Қизил Ровот» тажриба-намуна хўжалиги қошидаги пахта тозалаш заводига келтирилган ускуналар вақтида ўрнатилмай чўкиб қоляпти. Қаровсизлик сабабли механизмларнинг қисмлари талон-торож бўлмоқда. Сиз бу суратларда икки ярим йил аввал келтирилган ва ҳамон ўрнатилмай чанг босиб ётган транспортёр ва пахта тозалаш машинасини кўриб турибсиз.

А. Йўлдошев фотоси.

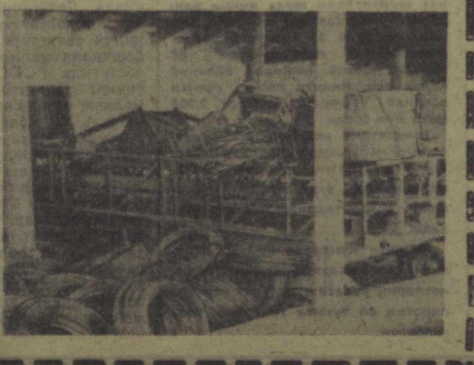

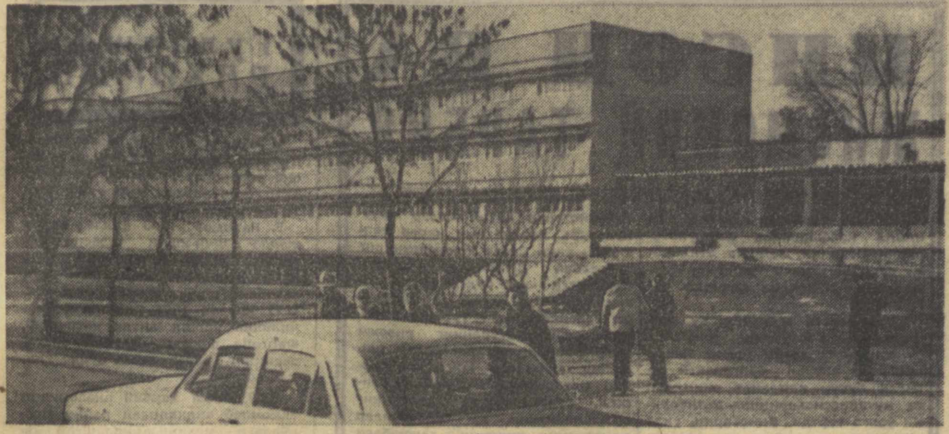

Тошкент чиройига бинокорлар ҳам ҳусн қўшишяпти. Уларнинг мардона меҳнати билан янги-янги иморатлар қад кўтаряпти. Юқоридаги суратларда: (Чапдан). 1. Шаҳарнинг Луначарский кўчасида куни кеча қуриб тамомланган Тошкент олий партия мактабининг ўқув корпуси. 2. Тарас Шевченко кўчасида фойдаланишга топширилган Урта Осиё темир йўл бошқармасининг янги биноси.

М. Нуриддинов фотолари.

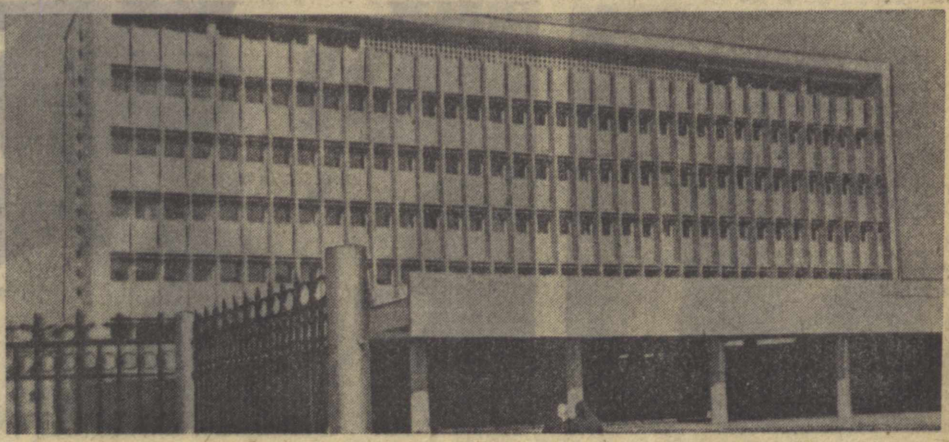

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

ЎТОВДАГИ ГУЛХАН

ОЧЕРК

Сероб уфққа узоқ тикилиб турди. Боши айлангандек. Кўзлари ёшланди. Юлдузлар музлаб, рангсизланиб, сўна бошлади. Итлар сурув атрофида сергак туришибди. Изғириннинг совуқ нафаси узиб кетмоқчидай изиллайди. «Ҳозир бир-икки соат ҳайдамасам — қўйлар ётади. Босқоққа олдирсам бир соат эриниб, бир йиллик меҳнатим куяди. Ўришга бориб ўзи тўхтар».

— Қура-ай-ай! Қур-р...

Сурув қўзғолиб, силкиниб, йўлга тушди. «Айтаман. Директорга айтаман. Мени чўлиқликка қўйсин. Бошим айланиб, оёқларим мадорсизланиб, илгаригидек ҳайдолмаяпман қўйни. Ҳайдалмаган қўйқўйми!» У шамолдан панароқ қирлар этагидан сурувни ҳайдаб, Ойдин яйловдан Асомқудуққа етганда кун ёйилиб қолган, қўйларнинг кўзи қамаша бошлаган эди. Бетоб бўлиб қолган ёрдамчиси Файзи ҳам оёққа туриб, чорвадор қўтонга қий тушаётган экан. Сероб от боғланган гулмихга қаради. Соя беткайлардаги куртиклар ҳам селгиб, эриб кетибди. Бу ёғи баҳор. Ана, Аму бўйларида, Деҳқонобод тоғ тизмалари этакларида майсаларга ўраниб келяпти. Қуёшнинг чеҳраси ҳам илиқлашди. Чилланинг муз кўйлаклари дарз кетди. Шамол ҳам йўлини ўзгартирди, жанубдан шимолга эса бошлади. Ҳаводан ёмғир, майса, хом тарвуз ҳиди кела бошлади. Ҳозирча сурувда битта ҳам чиқим йўқ. Суюниб, шогирдига қаради:

— Тузалдинг-ба?

— Бироз яхшиман.

— Жўра қаерда?

— Шу ерда.

Сероб Бойқулов отига миниб, бугун, икки ойда биринчи марта уйига, болалари олдига жўнади. Хаёли эса ҳали ҳам сурувда: «Қишнинг бир куни қолса ҳам хавфли. Ҳали аямажизлар бор олдинда. Жўра — қушёр, сезгир, Файзи — меҳнаткаш. Уддалаб туришади бир-икки кун. Отам нима қилдийкин? Энди қор тушмас. Оғзи майсага тегсайди қўйларнинг тезроқ. Омон қолади ҳаммаси». Болаларини эслади. Майсара онасига ёрдамчи бўлиб қолди, қўлидан ишини олиб. Тўйчибой ёмон шўх-да. Унга қўшилиб Шуҳрат, Икром ҳам югуради. Майли, боланинг шўхи яхши. Зебо қалайкин? Мен уйдан чиқиб кетаётган кун девор, обтобани ушлаб, ўрнидан туриш, юришнинг машқида эди. Оёқ чиқариб қолгандир?» У эндигина узангида турган оёғининг панжалари этик ичида чимиллаганини сезди. Икки ойдан буён этигини ҳам ечгани йўқ. «Оёқдан қолганмикин ўзи!» миийиғида кулиб қўйди.

Уз ўтовига, болалари олдига боргиси келса ҳам таомил бўйича олдин отасининг ўтовига бурилди.

Бойқул ота ориқ, титроқ қўллари билан гулханга саксовул ташлаётган экан. Ўғлининг саломига алик олиб, сўнг унинг изғирин ялаб, қорайтириб юборган юзига қисқа, ўткир назар ташлади:

—Ўтир. — Ён томондаги пўстакни кўрсатди.

Манқал остидаги кул-чўққа ярмигача кўмиб қўйилган чойнакни олиб, остини артди. Калта-калта йўталди:

— Олов ҳам иситолмаяпти суякларимни, — ота бўйнини қисиб, кўзларини уқалади. — Бу қорларни қор демасдим. Ёшлик бургутдай жасур, турнадай ёқимли, қашқирдай чаққон, дейишардия. Ўтиб кетди бўз болалик... Қалай, мал-жанинг сағми?

— Шутиб юрибмиз.

— Вақти чақ, дуркунба қўйларинг.

— Ҳозирча яхши, тетик.

Дуд кўзларни ачитиб, ўтов ичида айланиб юрарди.

— Чилла синди, дудни тортмаяпти туйнук.

Саксовул чирс-чирс ёнар, олов отанинг кенг, янок суяклари бўртиб турган юзини мисдай қизартириб кўрсатарди. Аланга қизил, юмшоқ тиллари билан манқалдаги шох-шаббаларни қорайтириб, оловга йўргаклаб, ютиб юборарди. Шу пайт эшик очилиб, Тўйчибой югуриб кирди. Отасига салом бериб, бобосининг пинжига тиқилиб ўтирди. Кўкрагида отасининг Олтин Юлдузи. Бобоси унга тикилиб, сўради:

— Қағдан олдинг?

... Бола отасининг кўзига қарашга уялиб, ерга тикилиб ўтирди.

— Нега олдинг?

У яна индамади. Бобоси далда берди:

— Отангдай қаҳрамон бўлмоқчимисан?

— Ҳа, — Тўйчибой бобосига ялт этиб қаради. Чол гулханга яна ўтин ташлади. Серобни уйқу босиб, киприклари илина бошлади. Тўрт кундан буён ухлагани йўқ. Чўлиқлари бетоб бўлиб, ўзи кўз-қулоқ бўлди қўйлардан. Биронта туёқ йўқолса ёки нобуд бўлса чўлиқларнинг кўзига қандай қарайди, улардан қандай иш талаб қилади! «Ҳаҳ, қаҳрамонимиз бизларсиз бир ҳафтага ҳам дош беролмабдику» дейишмайдими! Ор кучли, чидади. Ана ҳозир ҳам тиши-ни-тишига қўйиб ўтирибди. Аччиқ чойдан ичди. Бойқул ота эса неварасига ўзи сезмаган ҳолда чўпонлик илмидан «дарс» берарди.

— Қаҳрамонликнинг ўзи бўлмайди. Яхши ўқи, ўрган қўй боқишни.

— Баҳор бўлсин, қўзичоқларни боқаман, — деди суюниб Тўйчи, укаларимни ҳам олиб бораман.

— Қўйнинг уруғи — ўт, бўтам. Ўтлоқда ўтлаб юрган қўйнинг аёғи беш ,улар тўрт аёғи билан майсаларни тепкиласа пайхон қилиб, бир оёғи — тумшуғи билангина ўтлайди. Яйловдан тез ҳайдаб ўтилган совлиқ семирмайди, қуйга ҳам келмайди, қуйикмайдида семирмаса. Қўйни ўт ичидан ўтказма, ўтни қўй ичидан ўтказ, агар чинакам шорвадор бўлсанг.

— Тўхтанг бобо, дафтарга ёзиб олай, муаллим йтувди. — Тўйчи ўрнидан турмоқчи бўлди.

— Қўй, дафтар-қалам билан қўй боқиб бўлмайди, миянгга сингдириб ол, яхшиси. Ўчмас-йитмас бўлади. Ҳозир қиш, очпита, бурган, сўзан, чақиш, саксовул ейди қўй. Ҳутдан кейин нўхатак, илоқ, ёвлақора, қўнғирбош, чатир, саригул. Кузда гиёҳларнинг энг зўри бузамиқ, сўта. Иссиқ гиёҳ, қўйнинг пуштини қизитиб юборади, масиқтириб. Эгизни олаверасан уни еган совлиқлардан. Шорванинг фасли-фаслига уланиб кетаверади, шутиб. Уни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Биринчи марта уруғлантиришга қўйиладиган тусоқ қўйларнинг қирқма тишлари ҳали чинакам тишга айланмаган, мўртроқ. Улар дағал ўтларни яхши ейолмайди. Кечаси эса, шабнам тушиб, юмшаса, еяверади. Кечаси боқилган қўй тез семиради, жуни ҳам тез ўсади.

Лекигин, гиёҳдан-гиёҳнинг фарқи кўп. Оққурай, аччиқмия жуда мойли, фойдали. Қўй селкиллаб семиради, уни еса. Аммо совлиқларни уруғлантириш даврида бу гиёҳлар ўсадиган жойларда боқиш ҳавфли. Ичини куйдириб юборади. Бошқа вақт боқса бўлаверади.

Қўй керак бўлса — сумбулада қирқ, жун керак бўлса—мезонда қирқ, дерди боболаримиз. Ҳар гиёҳнинг ўз фурсати...

— Сизди ҳам бобонгиз бормиди, — ҳайратланиб сўради Тўйчи.

— Ҳа, — деди Бойқул бобо кулиб.

— Ҳо,—бола бобосига ишонмагандек қаради. — Сиз ўзиз бобо!

Сероб жим ўтир, тингла, дегандек ўғлига қараб қўйди. Бойқул ота ўғли ҳам уни тинглаётганини сезиб, ҳикоясини давом эттирди.

— Қўйни урмаслик, қувмаслик керак. Вақти чоғ совлиқ ўйноқи, шўх, дуркин бўлади, кўп эгиз беради. Одамдайда у ҳам, фақат тили йўқ. Кечаси шабадага рўбарў ҳайдаб, кундузи кўзига қуёшни туширмасдан ҳайдаш керак.

Тозабуви катта сопол товоқда бешбармоқ келтирди. Тўйчибой бобоси, отасининг қўлига обтобадан сув қуйиб, сочиқ келтирди. Овқатланиб, чой ичдилар.

Сероб отасининг боди қўзғаб, дўхтирларга кўрсатиб, маслаҳат олиш учун укаси Шоди билан шаҳарга кетганини эшитган эди:

—Дарров қайтибсизлармиш шаҳардан?

— Ҳа, шу яйлов пеш менга шаҳардан. Ҳар бир кўчасига ном, рақам қўйган, сўраб-суриштириб топгунча аёқдан қоласан. Ғала-товур, машиналар, одамлар. Бошим шишиб қолади. Юрагим сиқилиб, ўзимизнинг даштни соғинаман. Лекигин, айроплони ёқди ҳаммасидан. Дарёларни, тоғларни ойнасидан томоша қилиб келдим. Яхши суҳбатдош олиб келдим — у орқасига ўгирилиб, янги «Спидола»ни кўрсатди. — Тилвизорни ҳам шунақаси бор, дейишди. Тополмадик қидириб, бўлса олардим ундан ҳам битта.

Бойқул ота ўғлининг зўрға ўтирганини сезди:

— Болаларинғди кўрдинг-ба, бор энди.

Сероб ўғлининг қўлидан ушлаб, ўз ўтовига кетди.

— Тўл тушабошладими? — сўради Қизларой эрининг қорайиб, озиб-тўзиб, чўзилгандек кўринган юзига, киртайган кўзларига, пўст ташлаб ёрилган лабларига меҳрибонлик ва раҳм билан тикилиб. У эри сурувдан кўнгли тўлмаса қўрадан жилмаслигини, тўл тушиб, сақмончилар зарур бўлиб қолгандагина келишини биларди.

— Бир-иккита қўчқорга бегоналаганлари бор экан.

Ўтовга кириши билан кенжа ўғли Икром елкасига миниб олди:

— Чу-чу!

Сероб «от» бўлиб, ўтовда айланди. Ён томондаги уйдан бошқа болалари ҳам югуриб келишди. Чой дамлаб кирган Қизларойнинг юзига табассум югурди:

— Ҳо, отанг чарчаб келганлар, дам олсинлар.

Болалар унга қулоқ солмай, ҳаммаси отасига эргашиб юришарди. Фақат Тўйчибой бир четда жим турарди.

— Анави ўғлингиз билан бир гаплашинг ўзиз. Чўпон бўламан деб...

— Эшитдим, бобосидан «дарс» олаётган экан. Қани, сигирга торт, сомон бериб, қўйларни суғлаб келсинчи.

Тўйчибой Шуҳратни қўлидан ушлаб, чиқиб кетди.

— Қалай, қийналмай ўтирибсанми, — хотинидан ҳол-аҳвол сўради Сероб.

— Кунлар бир тутам. Ўтов, уйда олов ёқиб, сигир, қўй соғиб, сувлаб, овқат пишириш, болаларнинг кийим-кечагига қарагунимча шом бўлиб қолади. Бир вақт, йириклашган бригада тузиляпти, энди ҳаммамиз бир жойда бўламиз, девдингиз. Қозон-ўчоқли вагон-ўтовлари ҳам жим-кетдими?!

Сероб хотини ва болалари соғинишиб қолишганини билди. Қизларойга юмшоқ гапириб, унга далда берди, кўнглини кўтарди:

— Йирик бригадада тўрт-беш чўпон оиласи бир жойда туради, бир кичик қишлоқчадай. Газ, электр олиб борса бўлади у ерга. Артезиан қудуқ атрофида боғ, полиз қилиш ҳам мумкин. Лекин ҳозирча яйловларимизнинг ҳосилдорлиги камлик қилади бунга. Кўп қўйни бир жойга йиғса гиёҳлар илдизини кесиб, чангини чиқариб юборади чўлнинг.

— Қирғизлар шундай қилишибди девдингизку, нима қилишаётган экан улар.

— Бўлади бизда ҳам вақти-соати билан, директор Нурали Умаров ҳам, парторгимиз Эргаш Тўраев ҳам югуриб юрибди шунинг учун.

— Вақти-соати қачон келаркин? Бир сизнинг сурувингизнинг даромадига қанча иш битказса бўларкан. 172 тадан қўзи, уч килодан жун. Ҳисоблаб чиқишибди, саккиз юз эллик бош қўйнинг ҳар бири 39 сўм 69 тийиндан даромад берибди совхозга.

— Қумчўлда загон қуришдику, қўйларни чўпонсиз боқадиган қилиб. Катта ишга ҳовлиқма, хотин. Бўлади ҳаммаси.

— Бўлади! Катталаринг ким ўзи, чўпонларнинг оилалари биргалашиб бир арз ёзиб юборайлик. Совхозлар министрлигими, Қоракўлчилик бош бошқармасими? Ёзда салқин, қишда иссиқ, чанг ўтказмайдиган вагон-ўтовларни тезроқ юборишсин...

Сероб болаларининг ёнига чўзилиб ётди. Қизларой тонгда тандирда нон ёпиб олиш учун ҳамир қориб қўйди. Керагага шамол урилиб ,ўтов силкинди.

Ўтовдаги гулхан оловининг устини ҳам кул пардаси қоплаган. Лекин ҳарорати ҳали ҳам бор, чўғлар ўчиб улгурмасдан, тонгда у яна гуриллаб ёнади.

Самар НУРОВ,
Қашқадарё областидаги «Нишон» қоракўлчилик совхози.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СТУДЕНТЛАР МИТИНГИ

АФИНА, 19 февраль. (ТАСС). Афина университетидаги медицина факультетининг минг нафардан кўпроқ студентлари митинг ўтказишиб, ўқитиш системасини такомиллаштиришни ва антидемократик қонунларни бекор қилишни талаб этишди.

Г. КИССИНЖЕР ТОКИОДА

ТОКИО, 19 февраль. (ТАСС). АҚШ президентининг миллий хавфсизлик бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжер бугун Пекиндан Токиога келди. Киодо Цусин агентлигининг хабар беришига қараганда, у Японияда икки кун туриб бош министр К. Танака ва ташқи ишлар министри М. Охира билан учрашади. Бу учрашувларда томонлар Вьетнамдаги уруш тўхтатилганидан кейин Осиёдаги аҳвол тўғрисида фикрлашиб олишади, шунингдек Япония-Америка савдо ва иқтисодий проблемаларини муҳокама қилишади.

ВЕНГРИЯ. Секешфехерварда республикада энг йирик ҳисобланган элеватор ишга туширилди. Суратда: ун фабрикаси ва 2000 вагон дон сиғадиган омборни бирлаштирган янги элеватор.

МТИ—ТАСС фотоси.

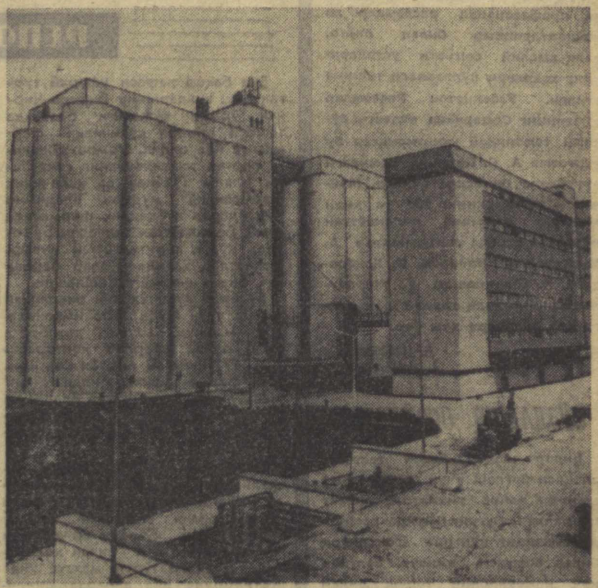

ДОЛЛАР ДЕВАЛЬВАЦИЯСИ ВА «САВДО УРУШИ»

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

Бир йилдан сал кўпроқ вақт илгари, иккинчи жаҳон урушидан кейин Америка доллари биринчи марта девальвация қилинган ва тўққизта етакчи капиталистик давлат ўртасида Смитсон битими имзоланган чоқда АҚШ президенти Р. Никсон бу битимни «Тарихда валюта соҳасида тузилган энг муҳим битим» деб атаган эди. Америка доллари доим қадрсизланиб бораётганлигига ва Қўшма Штатлар долларни олтинга алмаштиришдан бош тортаётганлигига қарамай, бу битим долларни капитализм дунёсидаги асосий резерв валюта деб таъкидлаган эди. Бундан ташқари, Вашингтон сурбетларча тазйиқ қилиш йўли билан ўша вақтда савдо-сотиқ соҳасида Американинг асосий рақобатчилари бўлган мамлакатлар валюталарининг курсини долларга нисбатан ошириш (ревальвация қилиш)га муваффақ бўлган эди. АҚШ шу тариқа Европа мамлакатларида Япония товарлари экспорт нархларини оширишга ва бошқа мамлакатларга чиқариладиган Америка маҳсулотларининг нархларини пасайтиришга эришди. Бу чора Америка товарларининг конкуренцияга бардош беришини анча яхшилади.

Аммо Оқ уйнинг ана шу кескин чоралар АҚШнинг жаҳон бозорида аввалги устунлигини тиклайди, деб қилган умидлари чиппакка чиқиб қолди. Қўшма Штатларнинг ўтган йилги Япония билан қилган савдо-сотиғи соҳасидаги дефицит 4,2 миллиард долларгача ортди. Бундан уч йил муқаддам АҚШнинг Ғарбий Европа умумий бозор билан савдо балансида 2,5 миллиард долларлик фойдали савдоси бўлса, 1972 йилда АҚШнинг савдо-сотиқдаги дефицити 500 миллион доллар миқдорида бўлди. Америка монополияларининг рақиблари АҚШга нисбатан технология ва фан-техника соҳасидаги қолоқлигига барҳам бериб, меҳнат унумдорлигини тез ошира бориб, Америка монополияларини қувиб етмоқдалар.

Февраль ойининг биринчи ярмида валюта кризисининг яна бошланганлиги Америкадаги бақувват корпорациялар савдо-сотиқ соҳасида ўзларининг иккита асосий рақиби — Япония ва Германия Федератив Республикасига асосий зарбани беришга аҳд қилганликларини кўрсатди.

Ҳозирги вақтда Ғарбий Европа ва Япония матбуоти, шу жумладан одатда Американга тарафдор бўлган газеталар ҳам Қўшма Штатларнинг қадамини «савдо-сотиқ урушида биринчи ўқ узиш» деб ошкора танқид қилмоқдалар. Италияда чиқадиган «Корьере делла ссера» газетаси «АҚШ ўз кризисини бошқа мамлакатларга экспорт қилиб, ўз иттифоқчиларини оғир аҳволда қолдирмоқда», деб нолийди. Умумий бозорга аъзо бўлган мамлакатлар валюта танглиги авж олиб кетган бир пайтда умумий позицияни ишлаб чиқишга қодир эмасликларини намоён қилган бўлсалар ҳам, ҳозирги вақтда Ғарбий Европадаги сиёсий доиралар Америка экспансиясига «биргаликда зарба бериш»га очиқдан-очиқ даъват этмоқдалар.

Шу кунларда Вашингтон вакиллари Европа пойтахтларида ва Токиода олиб бораётган музокаралари АҚШнинг ўз шерикларини яна ён беришга мажбур этиш режалари борлигини исбот қилади. Америка конгресси АҚШга чет эллардан келтириладиган товарларга 15 процент миқдорида қўшимча пошлина солиш тўғрисидаги янги қонун лойиҳасини тайёрламоқда. Вашингтон «Европа йили» деб эълон қилган 1973 йил АҚШ билан умумий бозор ва Япония ўртасида савдо-сотиқ соҳасидаги қаттиқ кураш йилига айланса керак. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БОГОТА. Автобус дарага қулаб тушганлиги натижасида йигирма пассажир ҳалок бўлди, олти пассажир оғир жароҳатланди. Ҳалокат Колумбиянинг тоғдаги Увита шаҳри яқинида содир бўлди.

● ДЕҲЛИ. Жанубий Ҳиндистоннинг Мадрас шаҳридан ҳар ҳафтада Францияга махсус боқиб семиртирилган 1.000 килограммга яқин қурбақа жўнатилади. Францияда ва Ғарбий Европанинг кўпгина бошқа давлатларида қурбақа гўшти энг тансиқ таомлардан бири ҳисобланади. Мадрасдаги қурбақа етиштирувчи махсус фермалар Европадаги мамлакатларнинг бу маҳсулотга бўлган эҳтиёжини таъминлаб бориб, сўнгги икки йил ичида Европага 20 тонна қурбақа гўшти жўнатди.

● ОТТАВА. Торонтонинг марказий қисмида баландлиги 552 метрга борадиган янги радио ва телевизион минора қурилиши бошланди.

Радио ва телевизион минoранинг 336 метр баландлигида олти қаватли айланма бино қурилади. Бу бинода радиостудия, шаҳар манзарасини томоша қилиш учун балконлар, ресторан, эсдалик совғалари сотиладиган магазин, выставка заллари жойлашади. (ТАСС).

ПОП РАЙОНИДАГИ ЛЕНИН НОМЛИ КОЛХОЗ ИЗДОШЛАРИ

КЎКЛАМГА ТАЙЁРМИСИЗ?

1973 йилнинг қиши анча совуқ келди, ёғингарчиликлар кўп бўлди. Натижада қишлоқ хўжалик машиналарини кўклам экин ишларига тайёрлаш, маҳаллий ўғит тўплаш, ички ариқ ва зовурларни тозалашда жиддий қийинчиликлар туғилди. Минерал ўғитни ташиб олиш, ерларни текислаш ишлари ҳам анча кечикди. Бироқ февраль ойига ўтилгач, ҳарорат анча кўтарилди. Об-ҳаво маълумотлари, тажрибакорларнинг фикрига қараганда бу йил баҳорнинг ўтган йилдагидан 15-16 кун эрта келиши кутилмоқда.

Лекин кўкламга тараддуд ишларини ҳали тўла туғаллаганимиз йўқ. Ваҳолонки, шу кунларда меъёрига етказилган қишлоқ хўжалик ишлари пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш учун яратилган мустаҳкам заминдир.

Колхозимиз ўтган йили об-ҳаво шароити ноқулай келишига қарамай, пахта тайёрлаш планини бажарди, давлатга 2741 тонна «оқ олтин» етказиб берилди, машиналарда 1135 тонна пахта терилди. Бунга сабаб шуки, кўкламни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан кутиб олган эдик. Бу йил ҳам шундай қилишимиз керак.

1973 йил тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи давридир. Бу йилнинг топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, келгуси йиллар планларини муваффақиятли адо этишнинг асосий шартидир. Биз бу йил ҳар гектар ердан 35 центнердан хирмон кўтариб, давлатга 3400 тонна пахта сотамиз. Шунингдек 70 тонна гўшт, 170 тонна сут, 2100 дона қоракўл тери, 14 тонна жун ва бошқа махсулотлар етказиб берамиз. Келтирилган рақамлардан кўриниб турибдики, йилнинг юки оғир, манзили эса олис. Ҳамма бир жон, бир тан бўлиб астойдил меҳнат қилганда, кўклам экин мавсуми ҳар жиҳатдан шай ҳолда кутиб олингандагина юксак мажбуриятларни бажариш осонлашади. Бунинг учун нималар қилиш керак?

Ҳамма маркадаги тракторлар, қишлоқ хўжалик машиналарини тез кун ичида ремонтдан чиқариш лозим. Автотрактор паркимиздаги 15 та ҳайдов трактори, 51 универсал трактори тайёр. Сеялкаларни шайлаб бўлдик. Ремонтчи усталар, мутахассислар билан маслахатлашиб ҳамма техника воситаларини яқин кунларда қўлдан чиқаришга қарор қилдик. Шунга асосланиб, график туздик, ремонтчилар сонини кўпайтирдик, уларга унумли ишлашлари учун етарли шароит яратиб бердик.

Маҳаллий ўғит-ҳосилдорликни ошириш омили. Ҳозир маҳаллий ўғит тўплашда тўртта юк машинаси, 15 тележка, 130 га яқин колхозчи ишлаяпти. Ҳар куни 140-150 тонна гўнг, қўй қийи ва бошқа органик ўғитлар тўпланиб хандақларда чиритиляпти. Чигит экиш даврида ҳар гектар ерга 10 тоннадан маҳаллий ўғит солишни кўзда тутмоқдамиз. Чигит экиш бошлангунга қадар ҳам бу ишни қизғин давом эттирамиз.

Колхозимизнинг ерлари, ҳусусан чигит экиладиган ерлар заҳкаш, шўрхок. Тупроқнинг мелиоратив ҳолатини яхшиламай туриб, юқори ҳосил олиб бўлмайди. Қишнинг қаттиқ келиши, ёғингарчиликнинг кўп бўлиши бу соҳада қилинадиган ишларни ҳам анча кечга сурди. Вақт эса тиғизлашиб қолди. Шуни ҳисобга олиб, ирригация-мелиорация ишларини кучайтириш тадбирларини белгиладик. Мавжуд техника воситаларини ички ариқлар ва зовурларни қазишга сафарбар этдик. Колхозчилардан бир қисми бу ишда жонбозлик кўрсатиб меҳнат қиляпти. 20 февралга қадар ариқ ва зовурларни қазиб бўламиз.

Экин майдонларини кенгайтиришга алоҳида аҳамият беряпмиз. Кейинги йиллардагина Нурота тоғлари этагидан 220 гектар янги ер ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Бу йил яна 100 гектар янги ер ўзлаштириб, деҳқончилик қиламиз. Икром Ражабов бошчилигидаги чўлқуварлар бригадаси ўтган йили ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта ҳосили етиштирган эди. Бу йил ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш мажбуриятини олди. Эргашполвон Қувонов бошлиқ бригада аъзолари ҳам чўлни ўзлаштиришда катта ишлар қилмоқда.

Колхозимизда агротехника тадбирларини изчиллик билан амалга ошириб, пахтадан юқори ҳосил олаётган бригадалар сони йил сайин кўпаймоқда.

Чорвачиликка эътиборни кучайтиряпмиз. Қишлов соз ўтяпти. Чиқимга йўл қўйилмади. Фермаларимиздаги 735 бош қорамол, шу жумладан 215 бош сигир, 5600 бош қўй юқори семизликда парвариш қилиняпти, маҳсулот тайёрлаш кўпайтириляпти.

Чорва моллар озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор беряпмиз. Бу йил беда майдонини 200 гектарга, маккажўхори майдонини 75 гектарга етказиб, ҳосилдорликни ўтган йилдагидан анча оширамиз. Пахтачилик, хусусан теримни комплекс механизациялашда, бедазорлар, маккажўхоризорларни кенгайтириш, ҳосилдорликни оширишда Р. Маллаев, У. Каримов, Х. Шомуродов каби ўнлаб механизаторларимиз фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти колхозчилар орасида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларни кўчайтиряпти, социалистик мусобақани кенг йўлга қўйяпти. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг СССРнинг 50 йиллиги ҳақидаги тарихий доклади пропаганда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали колхозчиларнинг онгига сингдириляпти, уларнинг куч-ғайрати тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этиляпти.

Бу йил ҳар қачонгидан ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилиш, қийинчиликларни мардонавор енгиб, пахта, гўшт, сут, пилла ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш зарурлигини яхши биламиз. Партия ташкилотлари раҳбарлигида ҳалол меҳнат билан бунга эришамиз.

Поп районидаги Ленин номли колхоз аъзоларининг ватанпарварлик чақиригига қўшилиб, хўжалигимизни иқтисодий ва социал жиҳатдан янада тараққий эттирамиз.

Равшан САКСОНОВ,
Навоий районидаги Свердлов номли колхоз раиси.
Искандар РАҲИМОВ,
партия комитетининг секретари.

ҚУЁНЧИЛИК — СЕРДАРОМАД СОҲА

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

РЕПОРТАЖ

Биз баҳор нафаси уфуриб турган қиш кунларининг бирида Чирчиқ ўрмон хўжалиги базасида ташкил этилган қуёнчилик фермасига йўл олдик. Ўрмон хўжалиги партия ташкилотининг секретари Тожим Тўйчиев ва қуёнчилик фермасининг мудири Владимир Консидалов қуёнчилик фермасида олиб борилаётган ишлар ва бу соҳада қўлга киритилаётган муваффақиятлар ҳақида сўзлаб беришгач, бизни фермага бошлашди.

Бу ерда қуёнчиликни ривожлантириш учун жуда катта имкониятлар мавжуд. Шуни эътиборга олиб, район тайёрлов конторасидан 1971 йили 50 та қуён келтирилиб, ферма ташкил этилди. Унинг масъулияти коммунист Владимир Консидалов ва унинг турмуш ўртоғи Лилия Консидаловага юклатилди.

Қуёнчилик фермаси ўрмон хўжалигининг марказий Балхисой тоғи ёнбағрига жойлашган. Катта территорияни эгаллаган ферманинг атрофи кўм-кўк арчазор ва мевали дарахтлар билан қопланган. Қуёнлар тўртта махсус уйда боқилмоқда. Биз дарвоза ёнидаги биринчи уйга кирамиз. Бу ерда янги болалаган она қуёнлар парвариш қилинади. Жажжи қуёнчалар онаси атрофида парвона бўлиб оҳиста овқатланишмоқда.

— Биз, — дейди қуёнбоқар Владимир Яковлевич, — она қуёнлар болалагач, дарҳол эркак қуёнлардан ажратиб олиб, уни махсус хоначаларда боқамиз. Икки ҳафтадан кейин сут, сабзи, беда, карам, лавлаги ва буғдой билан овқатлантирамиз. Болалари икки ойлик бўлганда оналаридан ажратиб олинган ҳолда парвариш қилинади. Мана бу ёнимиздаги хонада ана шундай ёш қуёнларни кўришингиз мумкин.

Бошқа хоналарда эса майин жунли оқ, қора, кулранг, сарғиш рангдаги гўштга топшириладиган эркак қуёнлар, ундан нарироқда эса болалаш арафасида турган она қуёнлар бор. Қуён ҳар икки ярим-уч ойда болалайди. Ҳар бир она қуён уч-тўртта ва ундан ҳам кўпроқ бола бериши мумкин. Бир йилда эса тўрт-беш марта урчитилади. Ферма ходимлари 50 та қуён боласини яхши парвариш қилиб, 683 бошга етказишди. Шундан 200 та эркак қуён вазни икки-уч килограммга етганида гўштга топширилди. Тайёрлов конторасига 430 килограмм гўшт етказиб берилди. 200 дона олтин ранг тери ҳам топширилди. Ўтган йили давлатга топширилган ҳар бир қуён териси 1 сўм 70 тийин, гўшти эса 1 сўм 62 тийинга тўғри келди. Жами минг сўмга яқин даромад қилинди. 300 сўмдан зиёдроқ соф фойда олинди.

— Йил охиригача, — дейди партком секретари Ҳожим Тўйчиев, — 103 та она қуёндан 1800 та ва ундан ҳам ошириб қуён боласи олиш мажбуриятини олганмиз. Март, июнь ва ноябрь ойларида эркак қуёнларни гўштга ва терига топширамиз. Бунинг эвазига 10 минг сўмга яқин даромад қилишни мўлжаллаб турибмиз. Камида минг сўмдан зиёдроқ соф фойда кўришни планлаштирганмиз. Яхши семирган ҳар бир эркак қуён терисидан пальто учун иккитадан ёқа тайёрлаш мумкин.

— Қуёнларнинг озуқа базаси қандай?

— Ўтган йили 14 тонна пичан, 4,5 тонна сабзи, 4 тонна карам, 2,5 тонна лавлаги жамғарилган эди. Ҳар бир қуёнга белгиланган рацион бўйича озуқа берилаётир. Ферма бўйича бултур 1666 сўмлик озуқа сарфланди. Бунинг эвазига анча наф кўрдик. Бу йил 10 тонна пичан жамғарамиз, 1 гектардан зиёдроқ ерга сабзи, 2,5 гектарга лавлаги, 1 гектарга карам, 3 гектар ерга арпа ва буғдой экамиз.

Фермада қуёнлар белгиланган рацион бўйича озиқлантириляпти. Қуёнбоқарларнинг айтишига қараганда, бир кеча-кундузда ҳар бир она қуёнга 500 граммгача ҳар хил озуқа берилади. Бир ойда эса ҳар бир она қуён 15 килограммдан ошириб озуқа ейди. Бир йилда эса ҳар бир қуён 54 килограммгача сабзи, карам, лавлаги, омухта озуқа, беда сингари маҳсулотларни истеъмол қилиб 2 килограммдан 4—5 килограммгача семириши мумкин. Ўрта ҳисобда ҳар бир қуёнга 3 сўм 24 тийиндан харажат қилинади. Агар яхши семиртирилса 5—6 килограммгача семиради. Олинган даромаддан харажат чиқариб ташланса, қанча соф фойда кўрилишини билиб олиш қийин эмас.

Ўрмон хўжалиги базаси қуёнчиликни янада ривожлантириш учун катта имкониятларга эга. Ҳозирги вақтда бу ерда янги қуён боқиладиган бинолар қурилмоқда. Унинг озуқа базаси мустаҳкамланмоқда.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Бўстонлиқ районида ўнта колхоз ва совхоз мавжуд. Буларда ҳам қуёнчилик фермалари ташкил қилинса, айни муддао бўлур эди. Чунки, районда катта экин майдонлари, тоғ ёнбағирлари, манзарали жойлар жуда кўп. Бу ерларда қуёнчилик фермалари ташкил этилиб, яхши парвариш қилинса халқимиз қўшимча гўшт резервига ва қимматбаҳо қуён териларига эга бўлади.

А. АҲМЕДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

Суратда: Қуён боқувчи В. Консидалов.

А. Тўраев фотолари.

АХБОРОТ

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ИЖОДИЙ КЎРГАЗМА

Кўҳна ва навқирон Самарқандда профессионал рассомлар ва ҳайкалтарошлар билан бирга, халқ амалий санъати усталарининг асарлари кўргазмаси ташкил этилди. Узбекистон Рассомлар союзининг Самарқанд область бўлими томонидан уюштирилган бу кўргазма А. С. Пушкин номидаги кутубхона биносида очилди. Мўйқалам усталарининг 200 га яқин ишлари намойиш қилинаётган кўргазма залида санъаткорлар А. Мухторов, М. Носиров, Х. Ҳақбердиев, Х. Шарипов ва У. Жўрақуловларнинг халқ амалий санъатига оид асарлари ҳам бор.

А. ИМОМОВ,
А. ИСМАТОВ.

СЎЗЛАШУВ ОСОНЛАШДИ

Бирор шаҳар билан телефон алоқаси боғлаш учун телефонист қизнинг холис хизматига ҳожат қолмаяпти. Бугунги кунда республикамизнинг кўпгина шаҳарлари билан бевосита махсус белгили код номерларини териш билан осонгина алоқа ўрнатиш мумкин. Яқинда шаҳарлараро телефон алоқасидаги бундай қулайлик Урганчда ҳам жорий қилинди. Шаҳардаги марказий сўзлашув пунктида автомат установка ўрнатилди. Энди урганчликлар Тошкент ва кўпгина область марказлари ҳамда Қозоғистон, Қирғизистон шаҳарлари билан шу тахлитда телефонда сўзлашиш имкониятига эга бўлдилар. Шаҳарлараро телефон алоқасидаги бундай автомат қурилмалар ҳозирги кунда бошқа кўпгина шаҳарларда ҳам монтаж қилинмоқда.

А. ДИНОРОВ.

ҚАҲРАМОНЛАР ИЗИДАН

Мактаб тўгараги аъзоларини изқуварлар деб аташади. Пойтахт областининг Калинин районидаги 36-ўрта мактабда ташкил қилинган «Қизил изтопарлар» тўгарагида ибратли ишлар қилинмоқда. Ёш изқуварлар Улуғ Ватан уруши қатнашчилари — 35 нафар жангчи ҳамқишлоқлари ҳақида маълумотлар тўплашди. Уқувчиларнинг қўлга киритган ютуқлари мактабда анъанавий равишда ўтказиб келинаётган «Савол-жавоб» кечалари, турли мавзулардаги учрашувларда қизиқарли ҳикоялар ва хабарлар билан якунланади. Изқуварларнинг янги ташаббусларига, мамлакатимизнинг турли шаҳарлари билан бўладиган хат ёзишувларига ўқитувчи Д. Искандарова раҳбарлик қиляпти.

Д. АБДУРАҲМОНОВА.

МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги 2-клиника касалхонаси биносида Токио шаҳар «Искра Индустри Ко. Лтд» фирмасининг ошқозон-ичак касалликларига қарши курашда қўлланиладиган асбоб-ускуналар кўргазмаси очилишига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Япония фирмасининг бундай мустақил кўргазмаси Совет Иттифоқида биринчи марта очилиши. Унга қадар бу фирма Киев, Москва шаҳарларида очилган халқаро кўргазмаларнинг иштирокчиси сифатидагина катнашган эди.

Матбуот конференциясида журналистларни қизиқтирган саволларга «Олимпкас» фирмаси ходими, ноёб медицина аппаратларининг ихтирочиларидан бири, инженер Хацуме Кумаке ва фирманинг бош инженери Иошедалар батафсил жавоб бердилар.

Шунингдек, журналистларни қизиқтирган баъзи масалалар хусусида таниқли ўзбек олимаси, медицина фанлари доктори, профессор Назима Деҳқонхўжаева гапириб берди.

М. МУҲСИМОВ.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

Томошабинлар танлангач...

Жанубий Африка Республикасининг ички ишлар министри Мюльдер мамлакатга гастролга келган англиялик актёр Рольф Гарриссга «рангли томошабинлар» учун концерт кўрсатишни ман этди. Рангли аҳоли учун мўлжалланган театрда икки марта концерт бермоқчи бўлган актёр маъмурларнинг ҳукмидан норози бўлиб гастролларини бутунлай тўхтатиб қўйди.

Пулдан қимматроқ...

Англия Скотланд-Ярдининг собиқ бошлиғи Питер Бродини яқинда тунаб кетишди. Метро поездида унга ҳужум қилган беш ёш йигит изқуварнинг пулига тегишмади, лекин ён дафтарини олиб кетишди. Афтидан, ўғрилар бу дафтарни пулдан кўра қимматроқ билиб, ундан ўғирлик сирларини ўрганмоқчи бўлишганга ўхшайди.

Тақлид

Конан Дойльнинг бундан 80 йил муқаддам ёзилган «Маллалар уюшмаси» ҳикоясида тасвирланишича, ўғрилар қўшни уйдан банкка лаҳм қазиб чиқиб, тўғридан-тўғри машҳур Шерлок Холмснинг қўлига тушишади. 1971 йилнинг августида Бейкер кўчасидаги Лойдс банкига бостириб киришда ҳам ўғрилар ўша ҳикоядаги усулни қўллаништди. Улар лаҳм орқали банкка кириб бир ярим миллион фунт стерлинг миқдоридаги пул ва қимматбаҳо буюмларни ўмариб кетишди. Лондон полицияси Шерлок Холмсдан фарқли ўлароқ, жиноятчиларни бир ярим йилдан кейингина ушлашга муваффақ бўлди.

Фойдали восита

Вампирлар ҳақида ҳикоя қилувчи қўрқинчли кинолар Англиядаги Стоук-апон-Трент шаҳарчасининг фуқароси Деметриус Мисуpага жуда қаттиқ таъсир қилди. У ҳамма нарсадан ҳам вампирлардан кўпроқ қўрқадиган бўлиб қолди. Лекин кимдир унга бу қўрқинчни йўқотишнинг энг яхши воситаси саримсоқ ва туз эканлигини айтиб қолди. Саримсоқни оғзингга солиб, туз халтани кроватингга илиб қўйсанг бўлгани, ҳеч қандай вампир сенга хавф сололмайди, деди унга маслаҳатчи. Бу восита жуда кучли бўлиб чиқди: саримсоқни оғзига солиб ётган Мисиура ухлаганида у томоғига тиқилиб, ўлиб қолди.

Ҳайвонот оламида

Чикаголик 82 ёшли бухгалтер Синг По деган мушукни ўзининг ягона меросхўри қилиб белгилади. У севимли мушугига 10 минг долларга яқин мерос қолдирди.

* * *

Америкалик Гарри Риттенбергга қарашли Русса деган кўппакка яқинда чақирув қоғози келди. Унда штат судида қоровуллик хизматини ўташ учун Янги Орлеанга келиш буюрилган эди. Гап шундаки, Риттенберг ўз кучугини рўйхатга олишганида: «Русса Риттенберг — хавфсизлик бўйича мутахассис», деб ёздирган эди.

(«Новое время»дан).

ИНСОН ВА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ЗАЛИДАН

Яқинда Тошкентда ўтказилган илмий конференция физкультуранинг тарихи, ташкил этилиши ва социологиясига доир проблемаларни муҳокама қилишга бағишланди.

Программага мувофиқ, бу конференция республика миқёсида ўтказилиши лозим эди. Лекин проблема актуал бўлганлиги сабабли бутун мамлакат олимлари ва мутахассисларининг эътиборини ўзига тортди. Бинобарин, унда қатнашган кишиларнинг рўйхатини ва тақдим этилган докладлар мундарижасини кўздан кечирган киши конференция анча кенг кўламда ўтказилди, деган хулосага келиши мумкин.

Тошкентга 67 шаҳар вакиллари келишди. Муҳокамага ҳавола қилинган 92 докладда Узбекистондагина эмас, бутун мамлакатда ҳам физкультуранинг ривожи акс эттирилди. Айни шу нарса жуда қимматли бўлди, чунки барча қардош республикаларнинг баҳамжиҳат тажрибасигина совет физкультураси ва спорти ривожланишининг энг тўла манзарасини ҳосил қилишга, коммунизм бинокорларини жисмоний жиҳатдан тарбиялаш соҳасида КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишнинг конкрет йўлларини белгилашга ёрдам беради.

Ленин орденли Давлат марказий физкультура институтининг доценти В. В. Столбов ўқиган «СССР — буюк спорт давлати» мавзуидаги доклад ҳаммани қизиқтирди. Бу докладда социализм физкультурасининг интернационал характери алоҳида таъкидлаб ўтилди. Доцент Р. И. Исмоиловнинг Узбекистонда, доцент Ю. Н. Тепперининг Украинада, доцент М. Т. Таникеевнинг Қозоғистонда, доцент В. И. Элашвилининг Грузияда, С. Г. Земборовнинг Шимолий Осетияда физкультуранинг юксалиши тўғрисидаги докладларида ана шу фикр яққол ривожлантириб берилди.

Узбекистон вакиллари тайёрлаган докладларда қардош халқларнинг ёрдами ва совет турмуш тарзи туфайли миллий республикада физкультура ва спорт юксалганлигининг ёрқин ва жозибадор манзараси тасвирланди. Узбекистон физкультура институтининг катта муаллими Р. Қозиева ўз докладини 1917—1927 йилларда Узбекистонда хотин-қизлар физкультура ҳаракатини қарор топтириш учун Совет ҳокимиятининг дастлабки Декретлари қандай аҳамиятга эга бўлганлигига бағишлади. Бир қанча ахборотларда Узбекистоннинг турли зоналарида физкультуранинг ривожи таърифланди, мутахассислар тайёрлаш тажрибаси, жисмоний тарбия методларини такомиллаштириш, Узбекистонда спортнинг оммавийлигини ва спортчилар маҳоратини ошириш тажрибаси умумлаштириб берилди.

Физкультура ривожланган социалистик жамиятнинг муҳим социал проблемаси эканлиги конференцияда таъкидлаб ўтилди. Конференцияда муҳокама қилинган бир қанча фалсафий ва социологик тадқиқотларда физкультуранинг СССРда миллий масалани ҳал этишдаги роли, спортнинг шахсни шакллантириш жараёнига таъсири, физкультура ва спортни ривожлантиришда миллий ва интернационал хусусиятларнинг бирлиги масалалари ёритиб берилди.

Социология тадқиқотларини йўлга қўйиш ва уюштириш тажрибасига айниқса зўр қизиқиш билан қаралди.

Бир қанча докладларда физкультура ҳаракатини ташкил этиш, спортнинг миллий турларини ривожлантириш, турли ёшдаги группалар билан тренерлик иши методикасини такомиллаштириш, болалар-ўсмирлар мактабидан тортиб институтгача спортчиларни тайёрлашнинг ҳамма бўғинлари фаолиятини яхшилаш юзасидан тавсиялар берилди.

Узбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитетининг раиси доцент Ғ. П. Пўлатов конференцияга якун ясаб, докладлар ва музокараларда ёритиб берилган тадқиқотларнинг кенглигини, илмий ва амалий қимматини таъкидлади.

Физкультура ва спорт тарихчилари, социологлари, ташкилотчиларининг ана шундай учрашувлари анъана тусига кириб бормоқда. Қардош республикалардан келган олимлар ва мутахассислар 1974 йилда ўтказиладиган ва Узбекистон ССРнинг 50 йиллигига бағишланадиган навбатдаги конференцияга таклиф қилинди.

Т. ГОЛУБКИНА,
Е. ЕФИМОВ,
УзТАГ мухбирлари.

Тошкент Давлат консерваториясида таълим олаётган талабалар билим олиш билан бирга амалий машғулотлар ҳам ўтказиб турадилар. Суратда: II курс студенти А. Мажидов (чапда) ўқитувчи К. Азимов билан рубобда янги куйни машқ қилмоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ТУҲФАТ ЎРНИДА

ОЛИМ, ПЕДАГОГ ВА ШОИР

Атоқли олим, моҳир педагог, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, филология фанлари доктори, профессор Воҳид Абдуллаев олтмиш баҳорни кўрди. У қирқ йилдан буён илм-фаннинг равнақи йўлида самарали хизмат қилиб келмоқда. Воҳид Абдуллаевни Ўзбекистондагина эмас, бутун Иттифоқимизда ҳам йирик олим сифатида жуда яхши билишади.

Воҳид Абдуллаев 1912 йилда Самарқандда камбағал деҳқон оиласида туғилди. Эски мактабда, сўнгра совет ўқув юртларида таълим олди. Улуғбек номидаги Фарғона Давлат педагогика институтида ўқиб, уни муваффақият билан битирди. Аспирантурада ўқиди. Ўзбекистонда биринчи бўлиб 1941 йилда улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий ҳақида кандидатлик диссертациясини ҳимоя қилди. Ёш тадқиқотчининг кўп йиллик изланишлари ва самарали илмий фаолиятининг натижаси бўлган бу диссертацион иш «Алишер Навоийнинг ҳаёти ва Самарқанддаги фаолияти» деб номланади. Унда нодир ва ноёб қўлёзма манбаларга таянган ҳолда автор ўзбек адабиётининг ўша вақтгача деярли ўрганилмаган муҳим бир мавзуини марксизм-ленинизм методологияси асосида ёритиб берди.

Воҳид Абдуллаев адабиётшунос олим сифатида Улуғ Ватан урушидан сўнг, хусусан КПСС XX съездидан кейинги йилларда ғоят самарали меҳнат қилди ва улкан ютуқларга эришди. 1959 йилда «XVII—XVIII асрларда Хоразмда ўзбек адабиёти» деган темада докторлик диссертациясини ёқлади. Олимнинг икки томдан иборат бўлган бу фундаментал тадқиқоти ўзбек классик адабиётининг бойлигини ва оригиналлигини исботлашда катта аҳамиятга эга.

Воҳид Абдуллаевнинг илмий ишлари теманинг актуаллиги, материалнинг янгилиги, фактларнинг кўплиги билан характерланади. Бу хусусият унинг ўзбек классик адабиёти ҳақидаги дарслик ва монографиясига ҳам, 200 дан ортиқ мақолаларига ҳам хосдир. Бу жиҳатдан олимнинг айниқса «Алишер Самарқандда», «Ўзбек адабиёти тарихи». «Хоксор ва Нишотий», «Самарқанд — шоирлар ва олимлар шаҳри», «Асрлар нафаси» каби йирик илмий асарлари мақтовга лойиқдир. Бу илмий асарларда автор игна билан қудуқ қазигандай кўп заҳмат чекиб, ўзбек адабиёти тарихидаги қўриқ ерларни очган. Шу тарзда ўзбек адабиётининг ўтмишда унутилган дурдоналаридан совет халқини баҳраманд этди.

У тожик, туркман, озарбайжон, қозоқ адабиёти бўйича ҳам илмий ишлар олиб боради. Ана шу илмий асарларга қараб, Воҳид Абдуллаевни қардош халқлар адабиётининг ҳам йирик мутахассиси деб бемалол айтиш мумкин. «Фузулий ва ўзбек адабиёти», «Собир ва Ажзий», «Садриддин Айнийнинг ўзбек классиклари ҳақидаги этюдлари» каби мақолалари бу фикрни исботлайди. Бу мақолаларда автор қардош халқлар адабиётига оид, хусусан, адабий алоқалар ва адабий таъсир ҳақида характерли фактларни беради, қизиқарли фикрларни ўртага ташлайди.

Воҳид Абдуллаев илмий-текшириш ишини ўқитувчилик иши билан боғлаб олиб бормоқда. 40 йилдан бери у аввало Бухоро, сўнгра ва асосан Самарқанд олий ўқув юртларида адабиёт фанидан дарс бериб келмоқда.

Воҳид Абдуллаевнинг малакали адабиётшунос олимлар тайёрлаш соҳасидаги ҳиссаси айниқса катта. У аспирантлар ва докторантларнинг илмий ишларига раҳбарлик қилади.

Воҳид Абдуллаев СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг аъзоси сифатида ёш шоир ва адиблар, адабиётшунос ва драматургларга мураббийлик қилмоқда; адабиётимиз янгиликларини, янги урф-одатларни кенг халқ оммаси орасида тарғиб этмоқда.

Олимнинг республикамизда илм-фаннинг, хусусан, маориф ва адабиётшуносликнинг ривожи соҳасидаги хизматлари ҳамиша партия ва ҳукуматимиз ҳамда халқимиз томонидан муносиб равишда тақдирланиб келинмоқда. У икки марта Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Унинг кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва «Ҳурмат белгиси» ордени, шунингдек, бир қанча медаллар безаб турибди.

Ҳ. СУЛАЙМОНОВ,
филология фанлари доктори.
С. МИРЗАЕВ,
Н. ШУКУРОВ,
филология фанлари кандидатлари.

Ғуломжон РАҲИМОВ

1928 йилдан КПСС аъзоси, республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер Ғуломжон Раҳимов оғир бетобликдан кейин шу йил 18 февралда вафот этди.

Ғ. Раҳимов 1906 йилда Андижонда кўнчи-ишчи оиласида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1921 йилда Андижон шаҳридаги кўн заводида ишчи бўлиб бошлади. 1921 йилдан 1925 йилгача босмачиликка қарши актив қатнашиб, Фарғона фронти ҳарбий бригадасининг разведкачиси бўлиб хизмат қилди.

1932 йилда ҳарбий академияни тамомлаб чиққанидан кейин Москвадаги механизациялашган автобронетанк бригадасининг командири қилиб, 1934 йилдан 1939 йилгача Самарқанд шаҳридаги 19-отлиқлар дивизияси танк эскадронининг командири қилиб тайинланди. Шундан кейин бир неча йил мобайнида Тошкентдаги В. И. Ленин номли ҳарбий билим юртида ўқитувчилик қилди.

1942 йилда Ғ. Раҳимов Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти халқ комиссари қилиб тайинланди. 1942 йилнинг Октябрь ойидан то Улуғ Ватан уруши тамом бўлгунига қадар у Совет Армиясида масъул командирлик лавозимларида, сўнгра республика ҳарбий комиссарлиги бўлимининг бошлиғи, Фарғона ва Тошкент областларининг ҳарбий комиссари бўлиб ишлади.

1952 йилдан бошлаб Ғ. Раҳимов «Узхлопкотранс» трестига, Автомобиль ва тош йўллар министрлиги бош бошқармасига раҳбарлик қилди. 1966 йилдан то 1970 йилнинг охиригача Тошкент шаҳар ижроия комитети ободончилик бош бошқармаси ташкилотлари системасида ишлади.

Партия уни қаерга юборса, ҳамма ерда топширилган ишга виждонан муносабатда бўлди, ўз олдига қўйилган вазифаларни ҳал этишда юксак партиявий интизомлилик, ташаббускорлик ва ғайрат-шижоат кўрсатди. Партия ва давлат Раҳимовнинг фаолиятига юксак баҳо бердилар. У Ленин ордени, Қизил Байроқ ордени, икки марта Қизил Юлдуз ордени, Ватан уруши ордени, медаллар, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

Ўзининг бутун онгли ҳаётини Коммунистик партияга, Ватанга, совет халқига фидокорона хизмат қилишга бағишлаган ажойиб инсон орамиздан кетди. Ғуломжон Раҳимовнинг хотираси уни билган кишилар қалбида ҳамиша сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

КИНО

Семурғ — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да, кундуз соат 12.30, 2, 3.30 минут ва 5 да, кеч соат 6.30 минут, 8, 9.20 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11 да, кундуз соат 3, 4 да, кеч соат 9 да), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11 да, кундуз соат 12.30 минут, 2, 3.30 минут ва 5 да, кеч соат 6.30 минут ва 8 да), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5.30 минут ва кеч соат 7 да), «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

19 қиз ва бир денгизчи — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Кромвель (кундуз соат 12 ва кеч соат 6 да). **Кулгили қиз** (кундуз соат 3, кеч соат 8.30 минутда) — «ЧАЙКА».

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари, Ўзбекистон Театр жамияти мақомчилар ансамблининг собиқ солисти, пенсионер, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими

Борух ЗИРКИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг дирекцияси, партия ва маҳаллий ташкилотлари «Лазги» ансамблининг бадиий раҳбари, Ўзбекистон ССР халқ артисти Гавҳар Раҳимовага турмуш ўртоғи

Ғуломжон РАҲИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкент фармацевтика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари фармацевтик химия кафедрасининг мудири Е. Қ. Қодировга онаси

Башорат ЮСУПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти коллективи нашриёт бош муҳаррирининг ўринбосари И. У. Ғафуровга отаси

Усмон ҒАФУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. — 43. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 03231.